

Міністерство освіти і науки України

Модельна навчальна програма

**«Українська література. 5-6 класи»
для закладів загальної середньої освіти**

**(автори: Яценко Т.О., Качак Т.Б., Кизилова В.В., Пахаренко В.І.,
Дячок С.О., Овдійчук Л.М., Слижук О.А.,
Макаренко В.М., Тригуб І.А.)**

«Рекомендовано Міністерством освіти і науки України»

(наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Українська література як навчальний предмет має виняткове значення в системі шкільної освіти. Специфіка літературного курсу зумовлена сутністю художньої літератури як виду мистецтва, що відтворює багатство й різноманітність людського буття в художніх образах. Розуміння образного моделювання життєвих явищ, людських характерів, суспільних стосунків сприяє глибокому осягненню учнями вершинних творів класичної, нової й новітньої української літератури, формуванню їхніх духовно-моральних цінностей, активної життєвої позиції, розвитку естетичних смаків. Синтез мистецтва художнього слова з літературознавчою наукою передбачає засвоєння школярами науково обґрунтованого й чітко визначеного кола теоретико-літературних знань, які вони здобувають у процесі читання та аналізу художніх творів.

На послідовне формування компетентних учнів-читачів, активізацію їхньої читацької діяльності, читацький і особистісний саморозвиток орієнтована *модельна навчальна програма «Українська література» для 5–6 класів закладів загальної середньої освіти*. Зміст і структура програми розроблені відповідно до Закону України «Про повну загальну середню освіту» (2020) і Державного стандарту базової середньої освіти (2020).

Зміст і структура програми логічно пов'язані зі змістом і компонентами літературної освіти початкової ланки навчання, зорієнтовані на дотримання принципів наступності та перспективності в реалізації Державного стандарту базової середньої освіти, поступове набуття учнями предметних знань і розвиток читацької і ключових компетентностей.

У контексті сучасних освітніх пріоритетів *мета вивчення української літератури* – розвиток компетентних учнів-читачів, прилучення їх до високохудожніх надбань класичної та сучасної української літератури; розвиток художнього сприйняття навколишнього світу, осмислення конкретно-історичного та загальнолюдського значення зображеного письменником; розширення культурно-пізнавальних інтересів; збагачення емоційно-чуттєвого досвіду та естетичних смаків; сприяння всебічному розвитку і творчій самореалізації в сучасному світі; виховання національно свідомих громадян України; формування гуманістичного світогляду, національних і загальнолюдських цінностей.

Завдання курсу української літератури в 5–6 класах – розвивати в учнів стійкий інтерес до читання, удосконалювати навички виразного читання, ознайомити школярів-підлітків із доступними й цікавими для їхнього віку високохудожніми творами, формувати початкове розуміння специфіки мистецтва, збагачувати емоційний світ, подати початкові відомості про видатних українських письменників, формувати елементарні вміння аналізу художніх творів, поглиблювати первинне сприймання та усвідомлення художньої сутності образів, сприяти засвоєнню основних понять із теорії літератури, розвивати усне й писемне мовлення учнів.

Програма побудована з урахуванням *дидактичних вимог* до змісту шкільної літературної освіти – принципів доступності, науковості навчання, системності, послідовності та наступності в навчанні, принципів емоційності, наочності, зв'язку навчання з життям.

Програма зорієнтована на компетентнісне навчання української літератури, що досягається шляхом розкриття можливостей предмета для формування *читацької і ключових компетентностей* учнів 5–6 класів.

Читацька компетентність як предметна – інтегрований результат навчальних досягнень учнів-читачів, пов'язаних із читацькою діяльністю; здатність до осмисленого здобуття предметних знань і вмінь, передбачених конкретною програмовою навчальною темою та шкільним курсом літератури загалом; система ціннісно-світоглядних та естетичних орієнтацій, сформованих на матеріалі високохудожніх творів; здатність учня-читача до цільового застосування комплексу предметних знань, умінь і способів діяльності в нових навчальних і життєвих ситуаціях. Структурними компонентами читацької компетентності є культурний, літературознавчий, інтерпретаційний, аксіологічний, творчо-мовленнєвий.

Дидактико-методичний потенціал модельної навчальної програми забезпечує можливість формування в процесі вивчення творів української літератури *ключових компетентностей*, визначених Державним стандартом базової середньої освіти (2020).

Програма орієнтована на формування *наскрізних умінь*, якими мають оволодіти учні: 1) читати з розумінням, що передбачає здатність до емоційного, інтелектуального, естетичного сприймання і усвідомлення прочитаного; 2) висловлювати власну думку в усній і письмовій формах; 3) критично і системно мислити; 4) логічно обґрунтовувати позицію; 5) діяти творчо, що передбачає креативне мислення, продукування нових ідей; 6) виявляти ініціативу, що передбачає активний пошук і пропонування рішень для розв'язання проблем; 7) конструктивно керувати емоціями; 8) оцінювати ризики; 9) приймати рішення, що передбачає здатність обирати способи розв'язання проблем; 10) розв'язувати проблеми, що передбачає вміння аналізувати проблемні ситуації, формулювати проблеми; 11) співпрацювати з іншими.

Програму побудовано за *тематично-жанровим принципом* із дотриманням *хронологічної послідовності* щодо презентації письменницьких персоналій у межах кожного тематичного розділу.

Навчальний матеріал у 5 класі згруповано в таких *тематичних розділах*: «Вступ», «Малі жанри фольклору та літератури (прислів'я, приказки, загадки)», «Народні та літературні казки», «Минуле українського народу: легенди, перекази, літописні оповіді», «Україна і я»; «Рідна природа», «Світ дитинства», «У пошуках пригод і чудес», «Література рідного краю», «Найцікавіше з літературних новинок», «Узагальнення та систематизація вивченого».

У 6 класі виокремлено такі *тематичні розділи*: «Вступ», «Міфи прадавньої України», «Народні пісні. Календарно-обрядові пісні», «Мудрість байки», «Ліричні послання Україні», «Різдвяні дива», «Романтика пригод і фантастики», «Поетичне бачення світу», «Дитинство видатних українців», «Гумор і сатира», «Література рідного краю», «Найцікавіше з літературних новинок», «Узагальнення та систематизація вивченого».

Структура програми включає результативні, змістові та процесуальні складники. Змістове наповнення рубрики *«Очікувані результати»* розроблено згідно з визначеними та індексованими в Державному стандарті базової середньої освіти щодо мовно-літературної освітньої галузі (додаток № 2) чотирма групами *вимог до обов'язкових результатів навчання учнів 5–6 класів*. Їх конкретизацію щодо опрацювання навчального матеріалу кожного тематичного розділу модельної навчальної програми розкрито відповідно до встановленої в Державному стандарті *послідовності*:

1) взаємодія з іншими особами в *усній формі*, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях [індекси 6 МОВ 1.1.1-1–6 МОВ 1.8.1-1];

2) *сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів*, зокрема інформаційних та художніх текстах класичної та сучасної художньої літератури (української), медіатекстах та використання інформації для збагачення власного досвіду й духовного розвитку [індекси 6 МОВ 2.1.1-1–6 МОВ 2.7.2-1];

3) *висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами*, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами у цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови [індекси 6 МОВ 3.1.2-1–6 МОВ 3.2.3-2];

4) дослідження *індивідуального мовлення*, використання мови для *власної мовної творчості*, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу [індекс 6 МОВ 4.2.2-1].

Учитель матиме можливість констатувати результати навчальної діяльності учнів, поступово ускладнювати завдання й контролювати їх виконання.

У рубриці *«Пропонований зміст навчального предмета»* презентовано різножанрові твори класичної, нової та новітньої української літератури, що відповідають віковим характеристикам та особливостям художнього сприймання молодших підлітків.

У програмі виділено дві групи художніх творів: для *текстуального вивчення* (читання й аналіз) і *позакласного читання* (позначка **ПЧ**; твори пов'язані з відповідними тематичними розділами програми). Деякі художні тексти, зокрема й напам'ять, можуть вивчатися за вибором учителя та учнів. Твори для позакласного читання подано до кожного розділу модельної навчальної програми, однак учитель, враховуючи читацькі інтереси своїх

вихованців, самостійно визначає до яких конкретних тем буде проведено уроки такого типу.

Добір художніх творів для текстуального вивчення та позакласного читання зроблено з урахуванням їх художньої вартісності, дидактичного потенціалу, читацьких інтересів, пізнавальних можливостей та естетичних потреб сучасних учнів.

Рубрика «*Види навчальної діяльності*» має рекомендаційний характер. До кожного тематичного розділу запропоновано види організації навчальної діяльності учнів-підлітків різного рівня складності: репродуктивного, пізнавально-пошукового та творчого характеру.

Біографічні відомості про письменників рекомендовано обмежити короткими довідками про основні факти їхнього життя і творчості або ж окремими епізодами дитинства митців, що можуть зацікавити учнів-підлітків.

У програмі визначено *теоретико-літературні поняття* (позначка *ТЛ*), формування та поглиблення яких буде методично доцільним під час вивчення учнями творів конкретного програмового розділу. Програма забезпечує етапну наступність і безперервність цього процесу, актуалізацію здобутих у початковій школі та на уроках зарубіжних літератур окремих теоретико-літературних понять.

Програма подає матеріал для реалізації *мистецького контексту* (позначка *МК*) у процесі вивчення творів української літератури. Рубрика «Мистецький контекст» має рекомендаційний характер. Запропоновано мистецькі твори (образотворче мистецтво, музичне мистецтво, архітектура, скульптура, кіномистецтво, анімація тощо), розгляд яких сприятиме цілісному осмисленню учнями кожного літературного твору.

У програмі акцентовано на *міжпредметних зв'язках* (позначка *МЗ*), що передбачає актуалізацію здобутих знань учнів, зокрема на уроках зарубіжної літератури, історії, української та іноземної мов, музики та образотворчого мистецтва.

Зазначена в програмі кількість *навчальних годин* відповідає рекомендованому навчальному часу, що визначено Типовою освітньою програмою (наказ МОН від 19.02.2021 р. № 235 «Про затвердження типової освітньої програми для 5–9 класів закладів загальної середньої освіти»). У 5 – 6 класах передбачено по 70 навчальних годин на рік, тобто по 2 год. на тиждень. Так, на текстуальне вивчення рекомендовано – 54 год., розвиток мовлення – 4 год. (у межах годин на текстуальне вивчення), виразне читання – 4 год., позакласне читання – 4 год., вивчення літератури рідного краю – 2 год., узагальнення вивченого – 2 год. Окрім того, передбачено 4 резервні години, які вчитель може використати на власний розсуд, залежно від читацьких і пізнавальних інтересів учнів.

Учитель має право самостійно розподіляти навчальні години та планувати опрацювання програмового матеріалу.

Модельна навчальна програма «Українська література» для 5–6 класів відкриває широкі можливості для виявлення творчої ініціативи вчителя щодо досягнення основних очікуваних результатів навчання, орієнтує його на таку систему вивчення творів української літератури, яка б розвивала в учнів-підлітків інтерес до художньої літератури та інших видів мистецтва, сприяла формуванню світогляду, національної свідомості, духовно-моральних цінностей, естетичних смаків, розвитку читацької і ключових компетентностей школярів.

5 КЛАС

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст навчального предмета	Види навчальної діяльності (за вибором учителя)
Вступ		
<p>Уважно слухає інформацію про роль книги, художнього слова в житті людини, значущість читання в сучасному інформаційному світі, важливість вироблення вмінь компетентного читача;</p> <p>розуміє та відтворює зміст почутої інформації;</p> <p>знаходить у почутому повідомленні відповіді на поставлені запитання;</p> <p>аргументовано зіставляє почуте із життєвим досвідом;</p> <p>доброзичливо висловлює своє ставлення до думок інших осіб, зважаючи на неповноту або суперечливість почутої інформації;</p> <p>читає навчальний матеріал підручника про роль книги, художнього слова в житті людини, значущість читання в інформаційному суспільстві, важливість вироблення вмінь компетентного читача;</p> <p>формулює висновки відповідно до</p>	<p>Роль книги в житті людини. Література як художнє відтворення життя, побуту, звичаїв, духовно-моральних цінностей людини.</p> <p>Значущість читання в житті особистості. Сучасний читач.</p> <p>Художні твори зі шкільного літературного курсу початкової освіти та самостійно прочитані.</p> <p>Теорія літератури (ТЛ): <i>художня література, літературний твір.</i></p> <p>Мистецький контекст (МК): <i>образотворче мистецтво – П'єр Огюст Ренуар «Портрет двох дітей», Франс Хальс «Хлопчик, що читає», Ірина Клиба «Дівчинка читає» (2018), «Дівчинка з котом та книгою» (2018);</i></p> <p><i>скульптура:</i> Анатолій Консулов «Пам'ятник першодрукареві Іванові Федорову» (Львів), Анна Джонссон «Пам'ятник дівчинці, що читає» (Іспанія, Севілья) та інші пам'ятники книгам і читачам.</p>	<p>Усний стислий, вибірковий переказ здобутої навчальної інформації.</p> <p>Обговорення прослуханих текстів (медіатекстів), проведення дискусій (зокрема онлайн).</p> <p>Перегляд екранізацій (епізодів) творів української літератури та обговорення їх у класі.</p> <p>Віртуальна екскурсія в музей книги та друкарства України.</p>

<p>поставленого завдання на основі аналізу опрацьованого тексту; обирає самостійно або за допомогою інших осіб художні тексти для читання, аргументує свій вибір описує свої літературні вподобання, наводячи приклади прочитаних творів.</p>	<p>Позакласне читання (ПЧ). Самостійно прочитані учнями художні твори.</p>	
<p>Малі жанри фольклору та літератури</p>		
<p>Уважно слухає інформацію про малі жанри у фольклорі та літературі; про життєпис Л. Глібова та акровірші й загадки у творчості письменника; вичерпно відповідає на запитання за змістом почутого повідомлення; стисло переказує зміст повідомлення про втілення в прислів'ях, приказках і загадках узагальнених суспільних поглядів на норми моралі та етики та коротку інформацію про життя та творчість Л. Глібова; передає з використання окремих способів і засобів візуалізації враження від почутого повідомлення; виявляє взаємозв'язок змісту малих жанрів фольклору із власними потребами для особистісного розвитку; читає виразно (зокрема й напам'ять) прислів'я, приказки, народні та</p>	<p>1. Прислів'я та приказки – перлини народної мудрості. Художнє відтворення в прислів'ях і приказках життєвого досвіду багатьох поколінь українців, узагальнення суспільних поглядів на духовні цінності, норми моралі та етики. ТЛ: фольклор (народна творчість, прислів'я, приказка). МК: образотворче мистецтво – ілюстрації до українських народних прислів'їв і приказок (художники-ілюстратори – Олександр Міхнушов, Олександр Кошель).</p> <p>2. Народні загадки. Первісне та сучасне значення народних загадок. Тематика загадок. ТЛ: загадка. МК: образотворче мистецтво –</p>	<p>Виразне читання (зокрема й напам'ять) прислів'їв, приказок, загадок. Укладання тематичного словничка прислів'їв і приказок (дружба, праця, знання тощо). Складання авторських загадок різних видів. Словесне/графічне малювання відгадок до загадок. Навчальний індивідуальний або груповий проект «Записник фольклориста».</p>

<p>авторські загадки; розрізняє жанрові особливості прислів'їв і приказок, різновиди загадок; характеризує порушені в прислів'ях, приказках і загадках проблеми; знаходить у текстах прислів'їв, приказок і загадок теоретико-літературні поняття, пояснює їх сутність; формулює тему та основну думку прислів'їв, приказок, загадок, зокрема й авторських загадок Л. Глібова, порівнює народні та авторські загадки; розпізнає основні художні виражальні засоби у творах малих жанрів фольклору, використовує окремі з них; формулює висновки відповідно до поставленого завдання на основі аналізу творів малих жанрів фольклору про відображення в них народної мудрості; проводить паралелі між образами і ситуаціями, зображеними в прислів'ях, приказках і загадках, і власним життєвим досвідом висловлює в усній та/або письмовій формі власні почуття, враження,</p>	<p>ілюстрації до українських народних загадок (художниця-ілюстраторка – Валентина Мельниченко).</p> <p>3. Леонід Глібов. «Бачить – не бачить», «Котилася тарілочка», «Гоп-гоп, діти-молодята!» (одна-дві загадки за вибором учителя).</p> <p>Замальовка життєпису письменника. Акрівірші та авторські загадки у творчості Л. Глібова, їх загальна характеристика. Фольклорні мотиви та жартівливий характер загадок дідуся Кенира.</p> <p>ТЛ: акривіри (повторення). МК: образотворче мистецтво – ілюстрації до загадок Л. Глібова (художниці-ілюстраторки – Ольга Артюшенко, Галина Сокиринська). МЗ: (міжпредметні зв'язки): зарубіжна література, літератури національних меншин, іноземні мови – малі жанри фольклору в зарубіжному фольклорі.</p> <p>ПЧ. Анатолій Качан Загадки «Квітка Сонця», «Світов@ павутин@».</p>	
--	--	--

<p>викликані вивченими прислів'ями, приказками і загадками, своє ставлення до зображених у творах людей, подій, ситуацій, явищ тощо;</p> <p>обирає для самостійного ознайомлення тексти малих жанрів фольклору і наводить аргументи щодо свого вибору;</p> <p>ефективно використовує інформаційні ресурси (бібліотеки, сайти тощо) для задоволення власних читацьких потреб і розширення кола читацьких інтересів;</p> <p>створює власний медійний продукт (мультфільм, відеоролик, навчальний проект тощо) за мотивами прочитаного;</p> <p>збагачує власне мовлення окремими засобами художньої виразності малих жанрів фольклору.</p>		
<p>Народні та літературні казки</p>		
<p>Уважно слухає народні та літературні казки, інформацію про особливості жанру казки; повідомлення про життя та творчість авторів літературних казок;</p> <p>вичерпно відповідає на запитання за змістом почутого повідомлення про</p>	<p>1. Народні казки.</p> <p>Повторення та узагальнення: види народних казок – казки про тварин, героїко-фантастичні (чарівні), соціально-побутові – їх спільні й відмінні риси.</p>	<p>Виразне читання народних та літературних казок (уголос ланцюжком, в особах).</p> <p>Переказ (близько до тексту, стисло, вибірково, від імені одного з персонажів тощо).</p> <p>Бесіда за запитаннями.</p>

<p>види народних казок, їх спільні й відмінні риси;</p> <p>стисло переказує зміст народних і літературних казок;</p> <p>унаочнює та візуалізує почуте повідомлення (самостійно або з допомогою вчителя), використовуючи різні засоби (схеми, таблиці, тощо) для відтворення змісту, структурування навчальної інформації;</p> <p>розрізняє ознаки народних і літературних казок, особливості їх побудови, елементи реального та фантастичного в них;</p> <p>читає виразно народні та літературні казки, ознайомлюється з інтерпретаціями казок у різних видах мистецтва, зокрема з екранізаціями та мультиплікаційними версіями народних і літературних казок (за бажанням); висловлює свої міркування про здобутий естетичний досвід;</p> <p>характеризує порушені в народних і літературних казках проблеми;</p> <p>знаходить у текстах народних і літературних казок теоретико-літературні поняття, пояснює їх сутність;</p>	<p>2. Українська народна казка «Яйце-райце».</p> <p>Фантастичне та реальне у творі. Символіка казки, відображення у ній світогляду, звичаїв та обрядів, морально-етичних принципів українців. Особливості мови народної казки.</p> <p><i>ТЛ: народна казка, поняття про фантастичне, творча фантазія, гіпербола.</i></p> <p><i>МК: образотворче мистецтво – ілюстрації до української народної казки «Яйце-райце» (художниця-ілюстраторка – Катерина Штанко).</i></p> <p><i>МЗ: зарубіжна література, літератури національних меншин, іноземні мови – народні казки в зарубіжному фольклорі.</i></p> <p>3. Літературні казки. Іван Франко. «Фарбований Лис».</p> <p>Замальовка життєпису письменника, його казкарська творчість. Особливості літературної казки, її відмінність від народної. Роль діалогів у розкритті характеру головного героя. Морально-етична проблематика твору.</p> <p><i>ТЛ: літературна казка.</i></p>	<p>Аналітико-синтетична робота над текстом народних і літературних казок: визначення теми, основної думки, елементів композиції і сюжету.</p> <p>Складання плану народної й літературної казок.</p> <p>Характеристика героїв.</p> <p>Робота з цитатним матеріалом.</p> <p>Прогнозування подій у народних і літературних казках за заголовком, за ілюстрацією, за уривком.</p> <p>Створення графічних і візуальних засобів передачі інформації щодо народних і літературних казок (перебіг подій, розрізнення персонажів, установа зв'язків між ними тощо), зокрема і з використанням комп'ютерних програм.</p> <p>Створення власного медіатексту на основі прочитаних народних і літературних казок.</p> <p>Інсценізація казок.</p> <p>Складання власних казок.</p> <p>Самостійний добір текстів казок у бібліотеках і на рекомендованих учителем інтернет-сайтах.</p>
--	---	--

<p>формулює тему та основну думку народних і літературних казок, рекомендованих для текстуального вивчення;</p> <p>характеризує емоційний стан персонажів казок, їхню поведінку та вчинки, виявляючи толерантність</p> <p>висловлює в усній та/або письмовій формі власні почуття, враження, викликані вивченими казками, своє ставлення до зображених у творах людей, подій, ситуацій, явищ тощо;</p> <p>обирає для самостійного ознайомлення тексти народних і літературних казок і наводить аргументи щодо свого вибору;</p> <p>ефективно використовує інформаційні ресурси (бібліотеки, сайти тощо) для задоволення власних читацьких потреб і розширення кола читацьких інтересів;</p> <p>передає текст народних і літературних казок графічно та трансформує графічну інформацію в тестову;</p> <p>створює за мотивами прочитаних казок письмові творчі роботи різних жанрів, власний медійний продукт (мультфільм, театральну сценку,</p>	<p>МК: <i>анімація</i> – мультфільм «Фарбований лис» (режисер-мультиплікатор Олександр Іванов); <i>образотворче мистецтво</i> – ілюстрації до казки «Фарбований Лис» (художники-ілюстратори – Сергій Артюшенко, Олег Кіналь).</p> <p>МЗ: <i>зарубіжна література</i> – збірка індійських народних казок «Панчатантра».</p> <p>4. Леся Українка. «Лелія». Короткі біографічні відомості про дитинство письменниці. Чарівні перетворення, їх роль у казці. Соціальні мотиви в казці.</p> <p>ТЛ: <i>дійові особи (персонажі), портрет.</i></p> <p>МК: <i>образотворче мистецтво</i> – ілюстрації до казки Лесі Українки «Лелія» (художниця-ілюстраторка – Лариса Іванова); Крейн Уолтер «Лілії Мадонни в саду».</p> <p>МЗ: <i>зарубіжна література, літератури національних меншин, іноземні мови</i> – літературні казки у зарубіжних літературах.</p> <p>5. Валерій Шевчук. «Чотири сестри».</p>	
---	--	--

<p>відеоролик тощо); збагачує власне мовлення окремими засобами художньої виразності народних і літературних казок</p>	<p>Замальовка життєпису письменника. Тема зміни пір року, її художнє втілення. Значення мотиву сну та змалювання родинних взаємини між сестрами. Осмислення символічного змісту казки-притчі. ТЛ: казка-притча, алегорія. МК: образотворче мистецтво – ілюстрації до збірки В. Шевчука «Панна квітів. Казки моїх дочок» (художниця-ілюстраторка – Ольга Рубіна), Ольга Ковтун «Пробудження»; <i>музичне мистецтво</i> – «Чотири пори року» Антоніо Вівальді; <i>архітектура, скульптура</i> – барельєф скульптора Габріеля Красуцького на будинку «Пори року» (м. Львів).</p> <p>ПЧ. Народні казки (за вибором учнів). Кримськотатарська народна казка «Золоте яблуко» (переклад Данила Кононенка). Василь Королів-Старий «Хуха-Моховинка». Лариса Письменна «Як у Чубасика сміх украли». Юрій Ярмиш «Летюче дерево». Віктор Близнець «Земля Світлячків»</p>	
--	---	--

	(скорочено). Зірка Мензатюк «Арніка». Марина Павленко «Хатка для Нехайка». Юлія Смаль «Казка про Горошку».	
Минуле українського народу: легенди, перекази, літописні оповіді		
<p>Уважно слухає легенди і перекази, художні твори про історичне минуле українського народу; інформацію про літописні оповіді, їх героїчний зміст, літописні мотиви в літературних казках, авторів літературних версій літописних оповідей, про спільне та відмінне в народних казках і легендах, їх ознаки та види;</p> <p>вичерпно відповідає на запитання за змістом почутого навчального матеріалу;</p> <p>стисло переказує зміст легенд і переказів, художніх творів, що вивчаються текстуально;</p> <p>розрізняє види народних легенд і переказів та їх ознаки в порівнянні з народними казками;</p> <p>формулює запитання, щоб уточнити розуміння змісту художніх творів про історичне минуле українського народу, почутого повідомлення про них;</p>	<p>1. Легенди українців. Спільне та відмінне в народних казках і легендах. Ознаки фантастичного в легендах. Види народних легенд. Легенда «Берегиня» (за С. Плачиндою). Протистояння добра і зла. Символічні образи в легенді. Утілення образу Берегині в різних видах народного мистецтва. <i>ТЛ: легенда</i> (поглиблення поняття). <i>МК: образотворче мистецтво</i> – Олег Шупляк «Берегиня». <i>МЗ: зарубіжна література, літератури національних меншин, іноземні мови</i> – легенди народів світу.</p> <p>2. Народні перекази як вияв історичної пам'яті українців (за збіркою «Савур-могила. Легенди та перекази Нижньої Наддніпряниці», упорядник В. Чабаненко).</p>	<p>Виразне читання легенд, переказів, літописних оповідей, художніх творів про історичне минуле українського народу (уголос ланцюжком, в особах). Переказ (близько до тексту, стисло, вибірково, від імені одного з персонажів тощо). Бесіда за запитаннями. Аналітико-синтетична робота над текстом творів: визначення теми, основної думки, елементів композиції і сюжету. Характеристика героїв за планом. Складання цитатного плану твору. Створення графічних і візуальних засобів передачі інформації (порівняння легенд і переказів із казками), зокрема і з використанням комп'ютерних програм. Створення візуального медіапродукту до прочитаних творів.</p>

<p>розповідає про власний емоційний стан під час сприймання художніх творів, що вивчаються текстуально;</p> <p>читає виразно народні легенди, перекази, літописну оповідь, драму-казку, історичне оповідання;</p> <p>співвідносить зміст сприйнятого тексту народних легенд, переказів, літописної оповіді, драми-казки, історичного оповідання із історичним і культурним контекстом;</p> <p>характеризує порушені в легендах, переказах, художніх творах про історичне минуле українського народу проблеми;</p> <p>знаходить у текстах переказів, легенд і художніх творах про історичне минуле українського народу приклади теоретико-літературних понять, пояснює їх сутність;</p> <p>формулює тему та основну думку народних легенд, переказів і художніх творів про історичне минуле українського народу;</p> <p>виокремлює патріотичні мотиви в народних легендах, переказах, літописних оповідях;</p> <p>виокремлює жанрові ознаки драми-</p>	<p>«Старі Кодаки й перші запорожці-козари».</p> <p>Переказ про заснування перших козацьких поселень та козацьку старшину. Мотив національної пам'яті про запорожців – оборонців рідної землі.</p> <p>ТЛ: народний переказ.</p> <p>МК: архітектура – історико-культурний комплекс «Запорозька Січ» Національного заповідника «Хортиця» (головний архітектор – В. Г. Стефанчук); образотворче мистецтво – Микола Пимоненко «У похід», Опанас Сластіон «Проводи на Січ», Сергій Васильківський «Козаки в степу».</p> <p>МЗ: іноземні мови – легенди народу, мова якого вивчається.</p> <p>3. Літописні оповіді. «Повість минулих літ»: «Три брати – Кий, Щек, Хорив і сестра їхня Либідь» (у переказі В. Близнеця).</p> <p>«Повість минулих літ» – перший історичний твір на землях Київської Русі, пам'ятка XII ст., основа українського літописання. Змалювання</p>	<p>Самостійний добір і презентація легенд рідного краю у бібліотеках, на рекомендованих учителем і під його керівництвом інтернет-сайтах.</p> <p>Проектні роботи «Легенди рідного краю (міста, села)», «Видатні українці» (за вибором).</p>
---	--	---

казки за народними мотивами, історичного оповідання, особливості мови творів;

формулює висновки відповідно до поставленого завдання на основі аналізу народних легенд, переказів, літописних оповідей і художніх творів про історичне минуле українського народу щодо художнього переосмислення історичних подій та образів, символічні образи, ознаки реалістичного і фантастичного в легендах і переказах;

аргументує власну оцінку прочитаних творів, наводячи доречні цитати;

представляє текстову інформацію з прочитаних творів, використовуючи різні способи і засоби візуалізації їх змісту

створює за мотивами прочитаного власний медійний продукт (мультфільм, відеоролик, тощо) і письмові творчі роботи різних жанрів;

збагачує власне мовлення окремими засобами художньої виразності із прочитаних творів.

вчинків літописних героїв. Уславлення засновників Київської Русі. Героїчний зміст літопису, його сюжети в різних видах мистецтва.

ТЛ: літопис.

МК: образотворче мистецтво – ілюстрації до «Повісті минулих літ» (художник-ілюстратор – Георгій Якутович); Артур Орльонов «Хрещення України-Русі»; *скульптура* – Василь Бородай, пам'ятний знак «Засновникам Києва» (м. Київ); *скульптура* – Фрідріх Согаян, пам'ятник Нестору-літописцю (м. Київ).

МЗ: історія України – доба Київської Русі.

4. Олександр Олесь. «Микита Кожум'яка».

Стисла розповідь про долю поета. Жанрові ознаки драми-казки за народними мотивами «Микита Кожум'яка». Уславлення юного героя. Особливості мови твору.

ТЛ: драматичний твір, драма-казка, віршована мова.

МК: образотворче мистецтво – ілюстрації до драми-казки «Микита

Кожум'яка» (художник – Петро Андрусів); *анімація* – мультфільм «Микита Кожум'яка» (режисер-мультиплікатор Ніна Василенко), мультфільм «Микита Кожум'яка» (режисер-мультиплікатор Манук Депоян).

5. Сергій Плачинда. «Богатирська застава».

Стисла розповідь про письменника. Історична основа твору «Богатирська застава». Образ Будимира – патріота рідної землі. Особливості мови історичного оповідання.

ТЛ: тема художнього твору, історичне оповідання (поглиблення поняття).

МК: образотворче мистецтво – ілюстрації до збірки С. Плачинди «Київські фрески» (художник-ілюстратор – О. Мезенцев).

ПЧ. Легенди «Калина», «Як виникли Карпати», «Неопалима купина» (за С. Шморгуном).

Легенди Криму «Аю-Даг», «Скелі-близнята в Гурзуфі».

	<p>Літописна оповідь із «Повісті минулих літ»: «Подвиг юнака» (у переказі В. Близнеця).</p> <p>Олесь Бердник «Сказання про калину», «Вишня – вічна наречена».</p> <p>Народний переказ «Шевченко на Хортиці».</p> <p>Антоніна Гармаш-Литвин «Голос утопленого села» («Мова України», «Як українці отримали собі землю», «Переяслав», «Кобза», «Про запорожців», «Рідне слово», «Вогняна січ», «Дороги рідних пісень», «Пісня без слів»).</p> <p>Антін Лотоцький «Михайло-семиліток».</p> <p>Зірка Мензатюк «Дочка Троянди».</p>	
Література рідного краю		
<p>Уважно слухає художні твори літератури рідного краю; інформацію про життя та творчість їх авторів;</p> <p>розповідає про власний емоційний стан під час ознайомлення з творами;</p> <p>читає виразно художні твори рідного краю, зокрема лірику напам'ять;</p> <p>характеризує порушені в літературних творах проблеми;</p> <p>формулює тему та основну думку</p>	<p>Художні твори літератури рідного краю (за вибором учителя)</p> <p>Ознайомлення із доступними для сприйняття й спорідненими тематично із вивченими в I семестрі літературними творами письменників-земляків.</p> <p>МК: інтерпретація художніх творів літератури рідного краю в інших видах мистецтва; літературно-меморіальні музеї.</p>	<p>Виразне читання художніх творів літератури рідного краю.</p> <p>Бесіда за запитаннями.</p> <p>Аналітико-синтетична робота над текстом художніх творів літератури рідного краю: визначення теми, основної думки, елементів композиції і сюжету.</p> <p>Характеристика героїв художнього твору.</p>

<p>творів; формулює висновки відповідно до поставленого завдання на основі аналізу літератури рідного краю; обирає для самостійного ознайомлення твори літератури рідного краю і наводить аргументи щодо свого вибору; ефективно використовує інформаційні ресурси (бібліотеки, сайти тощо) для задоволення власних читацьких потреб і розширення кола читацьких інтересів; створює за мотивами прочитаного власний медійний продукт і творчі роботи різних жанрів; збагачує власне мовлення окремими засобами художньої виразності прочитаної художньої літератури письменників-земляків.</p>		<p>Робота з цитатним матеріалом. Створення власного медіатексту на основі прочитаних художніх творів літератури рідного краю. Самостійний добір художніх творів літератури рідного краю у домашній, шкільній, міській (сільській) бібліотеках і на рекомендованих учителем (та під його керівництвом) інтернет-сайтах. Робота в творчих групах «Цього письменника рідного краю я знаю, бо читав/читала його твори».</p>
Найцікавіше з літературних новинок		
<p>Уважно слухає інформацію про нові художні твори сучасної української літератури; використовує елементи конспектування навчального матеріалу; формулює запитання, щоб уточнити розуміння змісту літературних творів,</p>	<p>Із сучасної української літератури (твори для читачів-підлітків за вибором учителя та учнів) МК: музичне мистецтво – музика, що слухають герої-ровесники запропонованих художніх творів.</p>	<p>Виразне читання художніх творів сучасної української літератури. Переказ творів (близько до тексту, стисло, вибірково тощо). Бесіда за запитаннями. Аналітико-синтетична робота над текстом художніх творів сучасної</p>

<p>почутої інформації про них; читає тексти творів сучасної української літератури (оглядово, вибірково тощо); обирає для самостійного ознайомлення твори сучасної української літератури і наводить аргументи щодо свого вибору; описує свої літературні вподобання, наводячи приклади із прочитаних творів; ефективно використовує інформаційні ресурси (бібліотеки, сайти тощо) для задоволення власних читацьких потреб і розширення кола читацьких інтересів.</p>		<p>української літератури: визначення теми, основної думки, елементів композиції і сюжету. Робота з цитатним матеріалом. Створення візуального медіапродукту про художні твори сучасної української літератури. Самостійний добір художніх творів сучасної української літератури у домашній, шкільній, міській (сільській) бібліотеках і на рекомендованих учителем (та під його керівництвом) інтернет-сайтах. Міні-проектна робота «Художній твір – мій ровесник».</p>
Узагальнення та систематизація вивченого за I семестр		
<p>Розуміє та відтворює навчальний матеріал, зокрема й зміст художніх творів, вивчених у I семестрі аргументовано зіставляє почуте із життєвим досвідом обстоює власну позицію щодо проблем порушених у вивчених художніх творах; пояснює теоретико-літературні поняття, здобуті в процесі опрацювання програмового матеріалу в</p>	<p>Текстуально вивчені та самостійно прочитані художні твори. Узагальнення та систематизація вивченого в I семестрі навчального матеріалу. <i>ТЛ: повторення вивчених у I семестрі теоретико-літературних понять.</i></p>	<p>Виразне читання художніх творів, зокрема вивчених напам'ять. Тестові завдання із відкритими та закритими відповідями із використанням вебресурсів. Інтерпретація художніх творів. Створення графічних і візуальних засобів передачі інформації щодо художніх творів (перебіг подій, характеристика персонажів, установлення зв'язків між ними</p>

<p>I семестрі; співвідносить зміст вивчених художніх творів із історичним і культурним контекстом; формулює висновки відповідно до поставленого завдання на основі аналізу вивчених художніх текстів; описує свої літературні вподобання, наводячи приклади із прочитаних творів; ефективно використовує інформаційні ресурси (бібліотеки, сайти тощо) для задоволення власних читацьких потреб і розширення кола читацьких інтересів.</p>		<p>тощо), зокрема і з використанням комп'ютерних програм. Рольова гра «Цю прочитану книгу я візьму із собою на канікули».</p>
II семестр		
Україна і я		
<p>Уважно слухає ліричні твори про Україну, її природу, мову та видатних українців; інформацію про життя та творчість авторів патріотичної лірики; вичерпно відповідає на запитання за змістом почутого навчального матеріалу; формулює запитання, щоб уточнити розуміння змісту ліричних творів патріотичної тематики, почутої інформації про них;</p>	<p>1. Тарас Шевченко. «Зоре моя вечірняя», «Учітесь, читайте...» (уривок із послання «І мертвим, і живим...»).</p> <p>Розповідь про поета, його перебування на засланні. Поетичне відображення краси української природи у вірші «Зоре моя вечірняя». Роздуми ліричного героя. Уривок «Учітесь, читайте...» як ліричне звертання до нащадків. Думки автора</p>	<p>Виразне читання ліричних творів, зокрема напам'ять. Постановка проблемних запитань пов'язаних із вирішенням життєвих ситуацій авторів патріотичної лірики. Створення власного медіатексту на основі прочитаних ліричних творів про Україну. Рольова гра «Рима, римування – це ж так просто».</p>

<p>наводить кілька аргументів і прикладів на підтвердження власної позиції, використовуючи доречні цитати з творів для увиразнення власних поглядів, ідей, переконань;</p> <p>розповідає про власний емоційний стан під час сприймання патріотичної лірики;</p> <p>читає виразно патріотичну лірику, зокрема напам'ять;</p> <p>характеризує порушені в ліричних творах проблеми;</p> <p>знаходить у текстах художніх творів приклади теоретико-літературних понять, пояснює їх сутність;</p> <p>формулює провідні мотиви патріотичної лірики;</p> <p>формулює висновки відповідно до поставленого завдання на основі аналізу поезії про художнє осмислення краси української природи, роль освіти в духовному становленні особистості, призначення поета й поезії, збереження мови для історії, народу, людства;</p> <p>характеризує художні образи (образ України, образ природи, образ поета-патріота, образ ліричного героя); емоційний стан ліричних героїв творів,</p>	<p>про роль патріотичної освіти в духовному становленні особистості й нації.</p> <p><i>ТЛ:</i> лірика, ліричний герой, мотив у ліричному творі.</p> <p><i>МК:</i> образотворче мистецтво – Тарас Шевченко «Автопортрет» (1840), Надія Никифорова «Портрет Т. Шевченка», Володимир Маковський «Український пейзаж з хатами»; <i>музичне мистецтво</i> – «Учітеся, брати мої» (слова – Тарас Шевченко, музика – Микола Лисенко «Зоре моя вечірняя» (слова – Тарас Шевченка, музика – Яків Степовий).</p> <p><i>МЗ:</i> <i>музичне мистецтво</i> – пісні на слова Т. Шевченка.</p> <p>2. Богдан Лепкий. «Шевченкова верба».</p> <p>Роль Тараса Шевченка у становленні особистості Богдана Лепкого, його поетична шевченкіана. Осмислення образу українського генія Шевченка з позицій гуманізму у вірші «Шевченкова верба». Біографічна основа поезії. Мотив туги за рідним краєм.</p> <p><i>ТЛ:</i> рима, перехресне, суміжне й кільцеве римування.</p>	<p>Дослідницька робота (аналіз ліричних творів) «Засоби художньої виразності поезії».</p> <p>Проектна робота «Укладання цитатного словника про Україну, мову, український народ» або «Образ Кобзаря у ліричних творах».</p>
---	--	---

їхню поведінку та вчинки;
аргументує власну оцінку поезії, наводячи доречні цитати;
обирає для самостійного ознайомлення твори патріотичної тематики і наводить аргументи щодо свого вибору;
ефективно використовує інформаційні ресурси (бібліотеки, сайти тощо) для задоволення власних читацьких потреб і розширення кола читацьких інтересів;
створює за мотивами прочитаного творчі роботи різних жанрів, зокрема власний медійний продукт (відеоролик тощо); [
створює невеликі типові повідомлення на спеціальних (захищених) цифрових сервісах і в соціальних мережах щодо актуальності та художньої довершеності патріотичної поезії;
дотримується засад академічної доброчесності під час онлайн-взаємодії;
збагачує власне мовлення окремими засобами художньої виразності вивченої поезії..

МК: образотворче мистецтво – Тарас Шевченко «Мангишляцький сад» (акварель), «В Корсуні» (рисунок).

3. Галина Кирпа. «Мова моя».

Біографічна довідка про письменницю, її громадську діяльність.

Значення рідної мови в житті людини. Мотив важливості збереження мови для історії, народу, людства загалом. Роль художніх засобів у розкритті основної думки поезії.

ТЛ: епітет, порівняння, метафора (поглиблення понять).

4. Віктор Зубар. «Крила України».

Тетяна Майданович. «Найкраща Україна», «О Україно! Божий білий цвіт!», «Країна Українія» (один – два вірші за вибором учителя).

Короткі біографічні відомості про авторів поезій. Образ сучасної України в поетичних творах. Патріотичні почуття ліричного героя, втілені у віршах.

ТЛ: патріотична лірика.

МК: образотворче мистецтво –

	<p>Михайло Дмитренко «Мелодія», Олексій Куликов «Єдність», Олег Шупляк «До рідних гнізд»; ілюстрації до книги Т. Майданович «Країна Українія» (художниця-ілюстраторка – Іванна Хомчак).</p> <p><i>МЗ: музичне мистецтво – пісні про Україну.</i></p> <p><i>Для вивчення напам'ять: дві поезії за вибором учителя.</i></p> <p>ПЧ. Микола Щербак «Волошки». Ліна Костенко «Кобзарю». Володимир Лучук «Клятва». Людмила Савчук «Український віночок».</p>	
Рідна природа		
<p>Уважно слухає поетичні та прозові твори про природу; інформацію про життя та творчість їх авторів; вичерпно відповідає на запитання за змістом почутого повідомлення; стисло переказує зміст прозових творів про природу; унаочнює та візуалізує почуте повідомлення (самостійно або з допомогою вчителя), використовуючи</p>	<p>1. Олена Пчілка. «З гринджолятами». Розповідь про письменницю, сімейні традиції родини Косачів. Зображення дитячих зимових розваг у вірші «З гринджолятами». Оспівування краси зимової природи. Відображення в ліричному творі настроїв та почуттів.</p> <p><i>ТЛ: пейзаж та його види, пейзаж у літературному творі.</i></p> <p><i>МК: образотворче мистецтво – Сергій</i></p>	<p>Виразне читання художніх творів про рідну природу (уголос ланцюжком, у ролях, напам'ять тощо).</p> <p>Переказ (близько до тексту, стисло, вибірково, від імені одного з героїв тощо) художніх творів.</p> <p>Бесіда за запитаннями.</p> <p>Постановка проблемних запитань, пов'язаних із вирішенням</p>

<p>різні засоби (схеми, таблиці, тощо) для відтворення змісту, структурування навчальної інформації;</p> <p>розрізняє пейзажні та анімалістичні твори;</p> <p>виявляє взаємозв'язок змісту творів про природу із власними потребами для особистісного розвитку;</p> <p>наводить кілька аргументів і прикладів на підтвердження власної позиції, використовуючи доречні цитати з тексту вивчених творів для увиразнення власних поглядів щодо важливості збереження природи, утвердження гуманістичних цінностей;</p> <p>читає виразно програмові художні твори, зокрема напам'ять пейзажну лірику;</p> <p>характеризує порушені в творах проблеми екологічного характеру: гармонії природи і людини, дбайливого ставлення до навколишнього середовища;</p> <p>знаходить у текстах художніх творів приклади теоретико-літературних понять, пояснює їх сутність;</p> <p>формулює тему та основну думку творів про природу, рекомендованих</p>	<p>Васильківський «Ловлять снігура», Сергій Кольба «Зимові розваги»; ілюстрації до збірки «Дивна хатка» (художниця-ілюстраторка – Лариса Іванова).</p> <p>2. Павло Тичина. «Хор лісових дзвіночків», «Гаї шумлять», «Арфами, арфами» (один – два вірші за вибором учителя).</p> <p>Замальовка життєпису поета, особливості його світосприймання. Поетичне втілення картин природи. у віршах П. Тичини. Музичне (слухове), зорове емоційне наповнення поезій. Авторські неологізми та їх художні функції. Персоніфікований образ дівчини-весни в поезії «Арфами, арфами».</p> <p>ТЛ: пейзажна лірика, персоніфікація.</p> <p>МК: музичне мистецтво – «Ми дзвіночки» (слова – П. Тичина, музика – Василь Верховинець), «Гаї шумлять» (слова – Павло Тичина, музика – Григорій Майборода), «Арфами, арфами» (слова – Павло Тичина, музика – Лесь Тельнюк); <i>образотворче мистецтво</i> – ілюстрації Едуарда</p>	<p>екологічних проблем, життєвих ситуацій як авторів, так і героїв художніх творів.</p> <p>Аналітико-синтетична робота над текстом оповідань: визначення теми, основної думки, елементів композиції і сюжету.</p> <p>Складання цитатного плану твору.</p> <p>Характеристика героїв.</p> <p>Складання порівняльної таблиці/схеми «Особливості оповідання».</p> <p>Створення графічних і візуальних засобів передачі інформації (перебіг подій, розрізнення персонажів, установлення зв'язків між ними тощо), зокрема і з використанням комп'ютерних програм.</p> <p>Створення власного медіатексту на основі прочитаних творів про рідну природу.</p> <p>Віртуальна екскурсія в квартиру-музей П. Тичини.</p> <p>Рольова гра «Малюємо природу художніх творів» або «Малюємо поезію».</p>
--	---	---

для текстуального вивчення;
виокремлює в художніх текстах мікротеми;
формулює висновки відповідно до поставленого завдання на основі аналізу творів щодо оспівуванню краси української природи, її збереження, возвеличення людського гуманізму і засудження споживацького ставлення до довкілля,
характеризує емоційний стан персонажів творів, їхню поведінку та вчинки, виявляючи толерантність;
проводить паралелі між образами і ситуаціями, зображеними в творах про природу, і власним життєвим досвідом для формування базових морально-етичних норм;
обирає для самостійного ознайомлення твори про природу і наводить аргументи щодо свого вибору;
ефективно використовує інформаційні ресурси (бібліотеки, сайти тощо) для задоволення власних читацьких потреб і розширення кола читацьких інтересів;
створює власний медійний продукт (мультфільм, відеоролик тощо) та /або

Колесова до збірки «Гаї шумлять».
МЗ: зарубіжна література – пейзажна лірика зарубіжних поетів.

3. Оксана Іваненко. «Цвітарінь».

Розповідь про письменницю. Художній світ пізнавальної казки. Тема екології у творі. Розвиток подій у творі, морально-етична проблематика.

ТЛ: мова автора і мова дійових осіб, прозова мова.

МК: образотворче мистецтво – ілюстрації до збірки «Лісові казки» (художник-ілюстратор – Василь Євдокименко); *музичне мистецтво* – Поль Морія «Жайворонок».

4. Микола Вінграновський. «Гусенятко».

Біографічні відомості про письменника. Тема родинних цінностей у творі. Художні функції часу і простору в оповіданні.

ТЛ: тема та ідея літературного твору.

МК: образотворче мистецтво – Петро Нілус «Поле з гусьми», Кириак Костанді

письмові творчі роботи різних жанрів за мотивами прочитаного;
відтворює окремі художні засоби із вивчених творів для втілення власних творчих намірів.

«Гуси»; ілюстрації до збірки «Гусенятко. Козак Петро Мамарига» (художник-ілюстратор – Костянтин Лавро).

5. Марія Морозенко. «Вірність Хатіко».

Коротко про життя і творчість письменниці. Тема дружби людини й тварини. Засоби змалювання їхніх взаємин в оповіданні. Послідовність подій у творі. Ідея гуманістичних цінностей.

ТЛ: оповідання про тварин (аніمالістичне).

МК: образотворче мистецтво – ілюстрації до збірки «Найвірніші» (художниця-ілюстраторка – Ольга Воронкова); кіномистецтво – «Хатіко: Найвірніший друг» (режисер – Лассе Галльстрем).

МЗ: зарубіжна література – аніمالістичні твори зарубіжних письменників.

6. Анатолій Качан. «Море грає».

Біографічна довідка про письменника. Мариністична лірика. Образний світ

	<p>поезії «Море грає».</p> <p>МК: образотворче мистецтво – Архип Куїнджі «Море», Віктор Іванів «На морі. Сонячно», музичне мистецтво – пісня Зої Красуляк «Білі кораблі».</p> <p><i>Для вивчення напам'ять: дві поезії за вибором учителя.</i></p> <p>ПЧ. Іван Багряний «До Ворскли, по рибу!».</p> <p>Анатолій Дрофань «Янехо».</p> <p>Василь Чухліб «Після хуртовини».</p> <p>Анатолій Давидов «Таємниці старого дуба».</p> <p>Дмитро Чередниченко «Мандри жолудя».</p>	
Світ дитинства		
<p>Уважно слухає художні твори про дивовижний світ дитинства; коротку інформацію про життя та творчість їх авторів;</p> <p>вичерпно відповідає на запитання за змістом почутого повідомлення;</p> <p>стисло переказує зміст художніх творів, рекомендованих для текстуального вивчення;</p> <p>унаочнює та візуалізує почуте</p>	<p>1. Іван Нечуй-Левицький. «Вітрогон».</p> <p>Замальовка життєпису письменника. Композиція оповідання «Вітрогон», майстерність оповіді, мови. Образ Василька. Внутрішній світ хлопчика, спрямованість його інтересів, формування характеру.</p> <p>ТЛ: загальне поняття про композицію і сюжет твору.</p>	<p>Виразне читання художніх творів (уголос ланцюжком, в особах тощо). Переказ (близько до тексту, стисло, вибірково, від імені одного з героїв тощо) художніх творів.</p> <p>Бесіда за запитаннями.</p> <p>Постановка проблемних запитань пов'язаних із вирішенням життєвих ситуацій як авторів, так і героїв художніх творів.</p>

<p>повідомлення (самостійно або з допомогою вчителя), використовуючи різні засоби (схеми, таблиці, тощо) для відтворення змісту, структурування навчальної інформації;</p> <p>виявляє взаємозв'язок змісту творів про дітей із власними потребами для особистісного розвитку;</p> <p>читає виразно програмові художні твори;</p> <p>характеризує порушені в творах проблеми: добра і зла, милосердя й прощення, морального вибору людини, формування характеру і світогляду юних героїв, шкільного життя, стосунків з однолітками, старшими людьми та навколишнім світом;</p> <p>знаходить у текстах художніх творів приклади теоретико-літературних понять, пояснює їх сутність;</p> <p>формулює тему та основну думку творів про дітей, рекомендованих для текстуального вивчення;</p> <p>виокремлює в художніх текстах мікротеми;</p> <p>формулює висновки відповідно до поставленого завдання на основі аналізу творів щодо майстерного</p>	<p>МК: образотворче мистецтво – Микола Пимоненко «Вечоріє».</p> <p>МЗ: зарубіжна література – світ дитинства у творах зарубіжних письменників.</p> <p>2. Борис Грінченко. «Украла». Розповідь про письменника, його педагогічну діяльність. «Украла» – оповідання про життя сільської школи в поневоленій Україні. Динамічність оповіді. Психологія вчинку Олександри. Ідея розуміння людської душі, співчуття, прощення.</p> <p>МК: образотворче мистецтво – ілюстрації до оповідання «Украла» (художник-ілюстратор – Василь Євдокименко</p> <p>3. Оксана Сайко. «Гаманець». Біографічна довідка про письменницю. Драматизм сюжету оповідання «Гаманець». Розвиток подій у творі. Проблема добра і зла, морального вибору людини. Образи Іванки й Ритки, спільне й відмінне у їхніх характерах і вихованні.</p> <p>МК: образотворче мистецтво –</p>	<p>Аналітико-синтетична робота над текстом оповідань: визначення теми, основної думки, елементів композиції і сюжету.</p> <p>Складання плану твору.</p> <p>Діаграма Венна «Персонажі творів».</p> <p>Створення графічних і візуальних засобів передачі інформації (перебіг подій, розрізнення персонажів, установлення зв'язків між ними тощо), зокрема і з використанням комп'ютерних програм.</p> <p>Створення власного медіатексту на основі прочитаних творів про світ дитинства.</p> <p>Рольова гра «Лист героєві твору» або «Я хотів би дружити із героєм твору ...».</p>
--	--	---

розкриття духовного світу дітей, їхніх характерів і міжособистісних стосунків;
характеризує емоційний стан персонажів творів, їхню поведінку та вчинки, виявляючи толерантність;
проводить паралелі між образами і ситуаціями, зображеними в творах про дитинство, і власним життєвим досвідом для формування базових морально-етичних норм;
висловлює в усній та/або письмовій формі власні почуття, враження, викликані прочитаними творами, своє ставлення до зображених у них людей, подій, ситуацій, явищ тощо;
ефективно використовує інформаційні ресурси (бібліотеки, сайти тощо) для задоволення власних читацьких потреб і розширення кола читацьких інтересів;
представляє текст прочитаних художніх творів, використовуючи різні способи і засоби візуалізації змісту;
створює власний медійний продукт (мультфільм, відеоролик тощо) та /або письмові творчі роботи різних жанрів за мотивами прочитаного;

ілюстрації до збірки «Новенька та інші історії» (художники-ілюстратори – Наталка Гайда, Назар Гайдучик).

4. Галина Кирпа. «Мій тато став зіркою».

Участь письменниці у подіях, що стали основою оповідання, їх переосмислення в художньому творі. Зворушлива оповідь маленької дівчинки, тато якої загинув на Майдані. Особливості показу світу очима дитини.

Мотиви втрати рідної людини, почуття й переживання дитини. Ідея героїзму й самопожертви.

МК: *образотворче мистецтво* – Олена Самойлик «Герої. Майдан», ілюстрації до оповідання «Мій тато став зіркою» (художниця-ілюстраторка – Оксана Була); *музичне мистецтво* – українська народна пісня «Пливе кача».

МЗ: *історія України* – Революція гідності.

ЛЧ. Іван Франко «Малий Мирон».

Григор Тютюнник «Дивак».

Ярослав Стельмах «Про козу».

Михайло Слабошпицький «Війві».

<p>відтворює окремі художні засоби із вивчених творів для втілення власних творчих намірів.</p>		
<p>У пошуках пригод і чудес</p>		
<p>Уважно слухає пригодницько-фантастичні твори, коротку інформацію про їх авторів; вичерпно відповідає на запитання за змістом почутого повідомлення; стисло переказує зміст художніх творів, рекомендованих для текстуального вивчення; унаочнює та візуалізує почуте повідомлення (самостійно або з допомогою вчителя), використовуючи різні засоби (схеми, таблиці, тощо) для відтворення змісту, структурування навчальної інформації; читає виразно художні твори, рекомендовані для текстуального вивчення; характеризує порушені в пригодницько-фантастичних творах проблеми: подолання бездуховності та прагматизму в реальному світі; значущості вшанування величного історичного минулого українців; знаходить у текстах художніх творів</p>	<p>1. Всеволод Нестайко. «Чарівні окуляри» (скорочено). Замальовка життєпису письменника. Повість-казка про фантастичні пригоди сучасних школярів. Реальні вчинки головних героїв на шляху дорослішання. Фантастичні пригоди, чарівні елементи, казкова символіка повісті. Ідейний зміст повісті: відповідальність за свої вчинки, уміння долати перешкоди на шляху до мети. ТЛ: <i>епічний твір, повість-казка</i> (поглиблення поняття). МК: <i>образотворче мистецтво</i> – ілюстрації до повісті «Чарівні окуляри» (художники-ілюстратори – Юлія Радіч-Демидьонук, Анатолій Василенко, Радна Сахалтуєва); <i>кіномистецтво</i> – документальний фільм «Всеволод Нестайко. Родом з дитинства» (режисер – Максим Погребняк), короткометражний художній фільм «Тореадори з Васюківки» (режисер – Самарій Зелікін), художній фільм</p>	<p>Виразне читання художніх пригодницьких творів (уголос ланцюжком, в особах). Переказ (близько до тексту, стисло, вибірково, від імені одного з героїв тощо) художніх пригодницьких творів. Бесіда за запитаннями. Постановка проблемних запитань пов'язаних із вирішенням життєвих ситуацій як авторів, так і героїв художніх творів. Аналітико-синтетична робота над текстом художнього пригодницького твору: визначення теми, основної думки, елементів композиції і сюжету. Складання графічного плану (схеми) пригодницького твору. Складання схеми/таблиці «Реальне і фантастичне в пригодницькому творі». Створення графічних і візуальних засобів передачі інформації (перебіг</p>

<p>приклади теоретико-літературних понять, пояснює їх сутність; формулює тему та основну думку пригодницько-фантастичних творів, рекомендованих для текстуального вивчення; виокремлює в художніх текстах мікротеми; формулює висновки відповідно до поставленого завдання на основі аналізу творів щодо художнього відтворення фантастичного і реального у творі, використання чарівних елементів і казкової символіки; характеризує емоційний стан персонажів пригодницько-фантастичних творів, їхню поведінку та вчинки, виявляючи толерантність; висловлює в усній та/або письмовій формі власні почуття, враження, викликані прочитаними творами, своє ставлення до зображених у них людей, подій, ситуацій, явищ тощо; [описує свої літературні вподобання, наводячи приклади прочитаних пригодницько-фантастичних творів; ефективно використовує інформаційні ресурси (бібліотеки,</p>	<p>«Одиниця „з обманом“» (режисер – Андрій Праченко).</p> <p>2. Зірка Мензатюк. «Тасмниця козацької шаблі» (скорочено). Коротко про письменницю. Пригодницька повість про мандрівку історичними місцями України. Історичне минуле в житті сучасної людини. Образи козаків та символіка козацької шаблі у творі. Велич старовинних українських замків. Фантастичне і реальне у пригодницькій повісті. Засоби змалювання характерів персонажів. ТЛ: <i>пригодницька повість, детектив.</i> МК: <i>архітектура</i> – Тараканівський форт, Дубенський замок, Підгорецький замок, Олеський замок, Кам'янець-Подільська фортеця, Хотинська фортеця; <i>образотворче мистецтво</i> – Юзеф Брандт «Вставайте, козаки», Олег Орльонов «Битва під Берестечком». МЗ: <i>історія України</i> – доба козацтва, битва під Берестечком; <i>музичне мистецтво</i> – козацькі пісні; <i>зарубіжна література</i> – пригодницькі та фантастичні твори зарубіжних</p>	<p>подій, розрізнення персонажів, установлення зв'язків між ними тощо), зокрема і з використанням комп'ютерних програм. Створення візуального медіапродукту до прочитаних пригодницьких творів. Віртуальні екскурсії замками України. Проектна робота «Одна цікава детективна чи пригодницька історія»</p>
--	--	---

<p>сайти тощо) для задоволення власних читацьких потреб і розширення кола читацьких інтересів; творчо опрацьовує прочитані художні твори, у разі потреби змінюючи персонажів, додаючи окремі епізоди, переказуючи прочитане з позиції одного з персонажів тощо; створює власний медійний продукт (мультфільм, відеоролик тощо) та /або письмові творчі роботи різних жанрів за мотивами прочитаного</p>	<p>письменників. ПЧ. Олесь Ільченко «Загадкові світи старої обсерваторії». Дара Корній «Петрусь Химородник». Ксенія Ковальська «Канікули прибульців із Саллатти».</p>	
Література рідного краю		
<p>Уважно слухає художні твори літератури рідного краю; інформацію про життя та творчість їх авторів; розповідає про власний емоційний стан під час ознайомлення з творами; читає виразно художні твори рідного краю, зокрема лірику напам'ять; характеризує порушені в літературних творах проблеми; формулює тему та основну думку творів; формулює висновки відповідно до поставленого завдання на основі аналізу літератури рідного краю; обирає для самостійного ознайомлення</p>	<p>Художні твори літератури рідного краю (за вибором учителя). Ознайомлення із доступними для сприйняття й спорідненими тематично із вивченими в II семестрі літературними творами письменників-земляків.</p>	<p>Виразне читання художніх творів літератури рідного краю (уголос ланцюжком, в особах, напам'ять тощо). Переказ (близько до тексту, стисло, вибірково, від імені одного з персонажів тощо). Бесіда за запитаннями. Аналітико-синтетична робота над текстом художніх творів літератури рідного краю: визначення теми, основної думки, елементів композиції і сюжету. Складання плану характеристики героїв художніх творів.</p>

<p>твори літератури рідного краю і наводить аргументи щодо свого вибору;</p> <p>ефективно використовує інформаційні ресурси (бібліотеки, сайти тощо) для задоволення власних читацьких потреб і розширення кола читацьких інтересів;</p> <p>створює за мотивами прочитаного власний медійний продукт і творчі роботи різних жанрів;</p> <p>збагачує власне мовлення окремими засобами художньої виразності прочитаної художньої літератури письменників-земляків.</p>		<p>Робота з цитатним матеріалом.</p> <p>Створення графічних і візуальних засобів передачі інформації художніх творів (перебіг подій, розрізнення персонажів, установлення зв'язків між ними тощо), зокрема і з використанням комп'ютерних програм.</p> <p>Створення власного медіатексту на основі прочитаних художніх творів літератури рідного краю.</p> <p>Самостійний добір художніх творів літератури рідного краю у домашній, шкільній, міській (сільській) бібліотеках і на рекомендованих інтернет-сайтах.</p> <p>Рольова гра «Напиши листа (зокрема електронного) письменнику-земляку».</p> <p>Проектна робота «Художній твір письменника-земляка в інших видах мистецтва».</p>
Найцікавіше з літературних новинок		
<p>Уважно слухає інформацію про нові художні твори сучасної української літератури;</p> <p>використовує елементи конспектування навчального матеріалу;</p>	<p>Із сучасної української літератури (<i>твори для читачів-підлітків за вибором учителя та учнів</i>)</p> <p>МК: музичне мистецтво – музика, що слухають герої-ровесники</p>	<p>Виразне читання художніх творів сучасної української літератури (уголос ланцюжком, в особах, напам'ять, зокрема ліричних).</p> <p>Переказ (близько до тексту, стисло,</p>

<p>формулює запитання, щоб уточнити розуміння змісту літературних творів, почутої інформації про них;</p> <p>читає тексти творів сучасної української літератури (оглядово, вибірково тощо);</p> <p>обирає для самостійного ознайомлення твори сучасної української літератури і наводить аргументи щодо свого вибору;</p> <p>описує свої літературні вподобання, наводячи приклади із прочитаних творів;</p> <p>ефективно використовує інформаційні ресурси (бібліотеки, сайти тощо) для задоволення власних читацьких потреб і розширення кола читацьких інтересів.</p>	<p>запропонованих художніх творів.</p>	<p>вибірково тощо).</p> <p>Бесіда за запитаннями.</p> <p>Аналітико-синтетична робота над текстом художніх творів сучасної української літератури: визначення теми, основної думки, елементів композиції і сюжету.</p> <p>Складання плану характеристики героїв художніх творів.</p> <p>Робота з цитатним матеріалом.</p> <p>Створення графічних і візуальних засобів передачі інформації художніх творів (перебіг подій, розрізнення персонажів, установа зв'язків між ними тощо), зокрема і з використанням комп'ютерних програм.</p> <p>Створення візуального медіапродукту до художніх творів сучасної української літератури.</p> <p>Самостійний добір художніх творів сучасної української літератури у домашній, шкільній, міській (сільській) бібліотеках і на рекомендованих учителем (та під його керівництвом) інтернет-сайтах.</p> <p>Міні-проектна робота «Художній твір – мій ровесник».</p>
--	--	---

Узагальнення та систематизація вивченого за II семестр

Розуміє та відтворює навчальний матеріал, зокрема й зміст художніх творів, вивчених у II семестрі

аргументовано зіставляє почуте із життєвим досвідом

обстоює власну позицію щодо проблем порушених у вивчених художніх творах;

пояснює теоретико-літературні поняття, здобуті в процесі опрацювання програмового матеріалу в II семестрі;

співвідносить зміст вивчених художніх творів із історичним і культурним контекстом;

формулює висновки відповідно до поставленого завдання на основі аналізу вивчених художніх текстів;

описує свої літературні вподобання, наводячи приклади із прочитаних творів;

ефективно використовує інформаційні ресурси (бібліотеки, сайти тощо) для задоволення власних читацьких потреб і розширення кола читацьких інтересів.

Текстуально вивчені та самостійно прочитані художні твори.

Узагальнення за темами, що вивчались упродовж семестру, їх систематизація.

ТЛ: повторення вивчених протягом семестру теоретико-літературних понять.

Виразне читання художніх творів, зокрема напам'ять.

Тестові завдання із відкритими та закритими відповідями із використанням вебресурсів.

Інтерпретація художніх творів.

Створення графічних і візуальних засобів передачі інформації щодо художніх творів (перебіг подій, розрізнення персонажів, установлення зв'язків між ними тощо), зокрема і з використанням комп'ютерних програм.

Укладання рекомендаційних списків улюблених прочитаних книг; проведення засідання читацького клубу «Коло книжки», «Книжка, що мене вразила» тощо.

6 КЛАС

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст навчального предмета	Види навчальної діяльності (за вибором)
І семестр		
Вступ		
<p>Уважно слухає інформацію про художню літературу як вид мистецтва, інші види мистецтва, своєрідність мистецького світосприймання, художній образ у літературі та інших видах мистецтва;</p> <p>вичерпно відповідає на запитання за змістом почутого повідомлення;</p> <p>розуміє та відтворює зміст інформації про літературу як вид мистецтва, художній образ на прикладі фольклору, прочитаних художніх творів і творів інших видів мистецтва;</p> <p>аргументовано зіставляє почуте із життєвим досвідом;</p> <p>формулює висновки відповідно до поставленого завдання;</p> <p>описує свої літературні вподобання, наводячи приклади прочитаних творів;</p>	<p>Художня література як вид мистецтва. Своєрідність мистецького світосприймання. Художній образ у літературі та інших видах мистецтва. Текстуально вивчені в 5 класі та самостійно прочитані учнями художні твори.</p> <p><i>ТЛ: мистецтво, художній образ, література як вид мистецтва (загальне поняття).</i></p> <p><i>МК: скульптура – Єгор Зигура «Сходи пізнання» (м. Київ), Роман Захарчук, Михайло Шкраб'юк «Скульптура книги» (м. Коломия Івано-Франківської обл.).</i></p> <p><i>ПЧ. Самостійно прочитані учнями художні твори.</i></p>	<p>Дискусія (зокрема онлайн) на тему: «Для чого мистецтво сучасній людині?» або «Роль мистецтва в сучасному світі».</p> <p>Перегляд екранізацій (епізодів) творів української літератури, вивчених у 5 класі, та обговорення їх у класі.</p> <p>Створення таблиць, схем, ілюстрацій «Художній образ у творах мистецтва».</p> <p>Створення лепбука «Художні образи творів, які читали в 5 класі. Їх віддзеркалення в різних видах мистецтва».</p> <p>Віртуальна екскурсія у Національний музей літератури України.</p>

<p>висловлює в усній та/або письмовій формі власні почуття, враження, викликані новою навчальною інформацією та прочитаними художніми творами; створює невеликі повідомлення / медіатексти про художню літературу, художній образ у літературі та інших видах мистецтва.</p>		
<p>Міфи прадавньої України</p>		
<p>Уважно слухає інформацію про міф як найдавнішу форму світогляду, тексти міфів прадавньої України, відомості про письменницю Дару Корній та образи прадавньої міфології в її творчості; ознайомлюється з інтерпретаціями міфів у різних видах мистецтва, зокрема з екранізаціями та мультиплікаційними версіями (за бажанням); висловлює свої міркування про здобутий естетичний досвід; вичерпно відповідає на запитання за змістом нового навчального матеріалу; стисло переказує міфологічні</p>	<p>1. Міф як найдавніша форма світогляду людини. Міфи про створення світу (космогонічні). «Сокіл-Род», «Прадуб» (за Сергієм Плачиндою, за вибором учителя). Побудова та символіка космогонічних міфів. ТЛ: міф, види міфів. МК: образотворче мистецтво – ілюстрації до книги «Міфи та легенди давньої України» (художник-ілюстратор – Валерій Войтович); альбом творчості «Світло Пращурів наших» (художник-ілюстратор – Віктор Крижанівський). МЗ: зарубіжна література – міфи народів світу.</p>	<p>Виразне читання міфів (уголос ланцюжком, в особах). Усний стислий, вибірковий переказ здобутої навчальної інформації. Створення порівняльних таблиць «Міф і казка», «Міф і легенда». Аналітико-синтетична робота над текстом міфів: визначення теми, основної думки, елементів композиції і сюжету. Прогнозування подій у міфах за заголовком, за ілюстрацією, за уривком. Створення графічних і візуальних засобів передачі інформації, зокрема і з використанням комп'ютерних програм, щодо дослідження особливостей космогонічних та антропогонічних міфів,</p>

<p>сюжети; розрізняє спільне та відмінне між міфами, казками та легендами; читає виразно тексти міфів; формулює запитання, щоб уточнити розуміння почутої інформації про міфи; розпізнає ознаки космогонічних та антропогонічних міфів, визначає особливості їх побудови; співвідносить зміст сприйнятих текстів міфів прадавньої України з історичним і культурним контекстом; характеризує порушені в міфах проблеми; знаходить у текстах переказів міфів теоретико-літературні поняття, пояснює їх сутність; формулює тему та основну думку текстів міфів, рекомендованих для текстуального вивчення; визначає символіку міфів прадавньої України; характеризує міфічних персонажів, їх поведінку та вчинки, виявляючи толерантність; висловлює в усній та/або письмовій</p>	<p>2. Міфи про створення людини (антропогонічні). «Білобог і Чорнобог», «Дажбог і Жива» (за <i>Сергієм Плачиндою, за вибором учителя</i>).</p> <p>Особливості міфів прадавньої України, пов'язаність їх із давніми заняттями людей, із хліборобством. Протистояння добра і зла у міфах. Їх відмінність від казок і легенд. МК: <i>образотворче мистецтво</i> – ілюстрації до книги «Міфи та легенди давньої України» (художник-ілюстратор – Валерій Войтович); <i>скульптура</i> – Віктор Комісаров «Боги Давньої Русі».</p> <p>3. Дара Корній. «Лісовик», «Водяник», «Польовик» (із книги «<i>Чарівні істоти українського міфу. Духи природи</i>»).</p> <p>Коротко про письменницю та її твори для дітей. Химерний світ чарівних істот праукраїнської міфології. Відображення прадавньої міфології, звичаїв та обрядів українців (<i>один-два твори за вибором учителя</i>).</p>	<p>символіки міфів прадавньої України. Створення власного медійного продукту (медіатекст, комп'ютерна презентація, мультфільм, відеоролик тощо) на основі прочитаних міфів. Складання власних міфів різних видів. Самостійний добір текстів міфів у бібліотеках і на рекомендованих учителем інтернет-сайтах. Проектна робота «Укладання ілюстрованого словничка чарівних істот праукраїнської міфології».</p>
---	--	--

<p>формі власні почуття, враження, викликані прочитаним, своє ставлення до зображених у тексті міфів персонажів, подій, ситуацій, явищ тощо;</p> <p>формулює висновки відповідно до поставленого завдання на основі аналізу опрацьованого матеріалу про давні українські міфи як відображення прадавньої міфології, звичаїв та обрядів українців; символіку та особливості міфів;</p> <p>ефективно використовує інформаційні ресурси (бібліотеки, сайти тощо) для задоволення власних читацьких потреб і розширення кола читацьких інтересів;</p> <p>представляє текстову інформацію із текстів міфів прадавньої України, використовуючи різні способи і засоби візуалізації їх змісту;</p> <p>створює за мотивами прочитаних міфів прадавньої України письмові творчі роботи різних жанрів; власний медійний продукт (мультфільм, відеоролик, тощо)</p>	<p>МК: <i>образотворче мистецтво</i> – ілюстрації до книги «Чарівні істоти українського міфу. Духи природи» (художниця-ілюстраторка – Ангеліна Канкава).</p> <p>ПЧ. Сергій Плачинда «Міфи і легенди Давньої України».</p> <p>Дара Корній «Зворотний бік світла».</p> <p>Валерій Войтович «Міфи та легенди давньої України».</p>	
<p>Народні пісні. Календарно-обрядові пісні</p>		

<p>Уважно слухає народні обрядові пісні та інформацію про них як найдавніший вид усної народної поетичної творчості;</p> <p>вичерпно відповідає на запитання за змістом почутої інформації;</p> <p>розповідає про власні емоції, почуття від почутих різних народних обрядових пісень</p> <p>читає виразно українські колядки, щедрівки, весняні й літні обрядові пісні;</p> <p>співвідносить зміст народних обрядових пісень з культурним контекстом;</p> <p>формулює тему та основну думку календарно-обрядових пісень;</p> <p>розпізнає основні теоретико-літературні поняття програмової навчальної теми та використовує окремі з них;</p> <p>формулює висновки відповідно до поставленого завдання на основі аналізу народних обрядових пісень;</p> <p>висловлює в усній та/або письмовій формі власні почуття, враження, викликані календарно-обрядовими піснями;</p>	<p>1. Народні календарно-обрядові пісні, їх різновиди.</p> <p>Зимова обрядовість українців. Українські колядки й щедрівки, їх зміст і значення. «Нова радість стала» (давні й нові варіанти), «Щедрик, щедрик, щедрівочка...».</p> <p><i>ТЛ: Календарно-обрядові пісні та їх види.</i></p> <p><i>МК: музичне мистецтво – Микола Леонтович «Щедрик»; образотворче мистецтво – Микола Пимоненко «Колядки», Іван Горобчук «Колядки», «Вертеп», «Різдво», Олег Шупляк «Різдвяний дідух», Ігор Роп'яник «Колядники йдуть», Вікторія Проців «Свята вечеря», «Коляда».</i></p> <p><i>МЗ: іноземна мова – календарно обрядові пісні у фольклорі народу, мова якого вивчається.</i></p> <p>2. Весняні й літні обрядові пісні.</p> <p>Веснянки. Закликання весни, символічне значення відновлення природи. Народні ігри, що супроводжувались піснями. «Благослови, мати, весну закликати», «Кривий танець».</p>	<p>Виразне читання календарно-обрядових пісень, зокрема напам'ять.</p> <p>Постановка проблемних запитань пов'язаних із вирішенням життєвих ситуацій, згаданих у календарно-обрядових піснях.</p> <p>Створення власного медіатексту на основі усної народнопоетичної творчості.</p> <p>Дослідницька робота (аналіз календарно-обрядових пісень).</p> <p>Створення власного медійного продукту (медіатекст, комп'ютерна презентація, мультфільм, відеоролик тощо) за мотивами народних обрядових пісень.</p> <p>Проектна робота «Збірка календарно-обрядових пісень мого краю».</p>
--	---	---

<p>розкриває актуальність народних обрядових пісень та їх різновидів у контексті викликів сучасності та власних життєвих потреб;</p> <p>створює за мотивами народних обрядових пісень письмові творчі роботи різних жанрів; власний медійний продукт (мультфільм, відеоролик, тощо);</p> <p>відтворює окремі художні засоби народних обрядових пісень для втілення власних творчих намірів.</p>	<p>Купальські пісні, їх походження, тематика. «Купайло, Купайло, де ти зимувало?», «А де наше Купайло стояло» (дві пісні за вибором учителя). Художні особливості календарно-обрядових пісень.</p> <p><i>ТЛ: рефрен, анафора.</i></p> <p><i>МК: образотворче мистецтво</i> – Костянтин Трутовський «Одягають вінок», Сергій Васильківський «Весна в Україні», Микола Реріх «Весна священна», Вітольд Прушковський «Русалки»; <i>музичне мистецтво</i> – Микола Леонтович «Ой гори, ой світи» (з опери «На Русалчин Великдень»).</p> <p><i>Для вивчення напам'ять: дві пісні за вибором учителя.</i></p> <p><i>ПЧ. Русальні пісні</i> «Сиділа русалка на білій березі».</p> <p><i>Жнивварські пісні</i> «Там у полі криниченька».</p>	
Мудрість байки		
<p>Уважно слухає байки та короткі повідомлення про їх авторів, інформацію про художні</p>	<p>1. Григорій Сковорода. «Бджола і Шершень». Замальовка життєпису письменника.</p>	<p>Виразне читання байок у ролях, зокрема напам'ять. Інсценізація байок.</p>

<p>особливості жанру байки; ознайомлюється з інтерпретаціями байок у різних видах мистецтва, зокрема з їх анімаційними версіями (за бажанням); висловлює свої міркування про здобутий естетичний досвід;</p> <p>вичерпно відповідає на запитання за змістом почутого повідомлення;</p> <p>розрізняє ознаки жанру байки, особливості її побудови, розуміє її сатиричний характер, алегоричний зміст;</p> <p>читає виразно байки, зокрема напам'ять;</p> <p>характеризує порушені в байках проблеми;</p> <p>знаходить у текстах байок теоретико-літературні поняття, пояснює їх сутність;</p> <p>формулює тему та основну думку байок, рекомендованих для текстуального вивчення;</p> <p>характеризує персонажів байок, їхню поведінку та вчинки;</p> <p>проводить паралелі між образами і ситуаціями, зображеними в байках, і власним життєвим досвідом для</p>	<p>Повчальний характер і художні особливості байки. Ідея спорідненої праці в ній. Алегоричні образи Бджоли і Шершня.</p> <p>ТЛ: <i>байка</i> (повторення), <i>гумор</i> (повторення), <i>сатира</i>.</p> <p>МК: <i>образотворче мистецтво</i> – Карпо Трохименко «Григорій Сковорода серед народу», Опанас Заливаха «Григорій Сковорода», ілюстрації до байки «Бджола і шершень» (художниця-ілюстраторка – Анна Сезон); <i>скульптура</i> – Іван Кавалерідзе пам'ятники Григорію Сковороді (м. Київ, м. Харків, м. Лохвиця Полтавської обл.).</p> <p>ТЛ: <i>мораль байки</i>.</p> <p>МЗ: <i>зарубіжні літератури, літератури національних меншин</i> – байка в зарубіжних літературах.</p> <p>2. Леонід Глібов. «Вовк і кіт», «Зозуля і півень» (<i>один твір за вибором учителя</i>).</p> <p>Розповідь про видатного українського байкаря. Викривальна й повчальна спрямованість байок письменника. Композиційні елементи та виховна</p>	<p>Аналітико-синтетична робота над текстом байок: визначення теми, основної думки, особливості структури. Характеристика героїв.</p> <p>Віртуальна екскурсія до Меморіального музею Г. С. Сковороди (Переяславський колегіум) (м. Переяслав Київської обл.).</p>
--	--	--

<p>формування базових морально-етичних норм;</p> <p>формулює висновки відповідно до поставленого завдання на основі аналізу байок про їх фольклорну основу, викривальний зміст і повчальний характер, художні особливості, композиційні елементи та морально-етичне спрямування змісту творів;</p> <p>створює за мотивами прочитаних казок письмові творчі роботи різних жанрів, власний медійний продукт (мультфільм, театральну сценку, відеоролик тощо);</p> <p>збагачує власне мовлення окремими засобами художньої виразності байок.</p>	<p>спрямованість байок Л. Глібова. <i>ТЛ: алегорія.</i></p> <p><i>МК: образотворче мистецтво – ілюстрації до збірки вибраних творів Леоніда Глібова «Цяцькований осел» (художник-ілюстратор – Амброз Жуковський).</i></p> <p>3. Микита Годованець. «Голуб і Лелека». Коротко про письменника. Тема патріотизму в байці. Діалоги персонажів та їх роль у розкритті алегоричного змісту твору.</p> <p><i>Для вивчення напам'ять: одна байка за вибором учителя.</i></p> <p>ПЧ. Євген Гребінка «Лебідь і гуси». Олена Пчілка «Поет», «Дрібненькі грушки». Володимир Сосюра «Магнат». Петро Гришко «Потерпілий кіт». Аркадій Музичук «Рік хвоста». Микола Білокопитов «Кря-ко-ко».</p>	
Ліричні послання Україні		
<p>Уважно слухає громадянську лірику; коротку інформацію про</p>	<p>1. Павло Чубинський. Національний гімн України «Ще не вмерла</p>	<p>Виразне читання ліричних послань Україні (зокрема напам'ять).</p>

<p>авторів її авторів; навчальний матеріал про жанрово-композиційні та художні особливості творів, що вивчаються текстуально; вичерпно відповідає на запитання за змістом почутого навчального матеріалу; розповідає про власний емоційний стан під час сприймання поезії, що вивчається; читає виразно громадянську лірику, зокрема напам'ять; співвідносить зміст поетичних творів із історичним і культурним контекстом; характеризує порушені в громадянській ліриці проблеми; знаходить у текстах ліричних творів теоретико-літературні поняття, пояснює їх сутність; формулює мотиви поезії, що вивчається; розкриває її символічний зміст; характеризує образ ліричного героя поезії, що вивчається, аргументує власну оцінку поезії, наводячи доречні цитати із творів формулює висновки відповідно до</p>	<p>Україна...». «Я поклявся перед народом...». Історія створення гімну як символу держави, розповідь про його автора. Вираження у гімні (славні) патріотизму та прагнення народу до свободи, утвердження справедливості. ТЛ: <i>Громадянська лірика. Гімн. (славень).</i> МК: <i>архітектура</i> – Олексій Пергаменщик, пам'ятник Павлу Чубинському (м. Бориспіль Київської обл.).</p> <p>2. Тарас Шевченко. «І досі сниться: під горою...». Розповідь про останні роки поета на засланні. Візуалізований образ України у вірші. Пейзажні картини українського села. ТЛ: <i>ліричний герой</i> (поглиблення поняття). МК: <i>образотворче мистецтво</i> – Володимир Орловський «Вечір над річкою», Архип Куїнджі «Вечір на Україні», Йосип Крачковський «Український вечір», Микола Сергіїв «Яблуні в цвіту»; <i>музичне мистецтво</i></p>	<p>Запис власних міркувань, оформлення їх у вигляді медійного продукту. Постановка проблемних запитань пов'язаних із вирішенням життєвих ситуацій авторів патріотичної лірики. Створення власного медіатексту на основі прочитаних ліричних послань Україні. Дослідницька робота (аналіз ліричних творів) «Засоби художньої виразності поезії: епітет, порівняння, метафора». Самостійний добір громадянської лірики і наведення аргументів щодо такого вибору у вигляді усного повідомлення, анімаційних презентацій тощо). Віртуальна екскурсія в музей Івана Франка. Характеристика образу ліричного героя. Створення порівняльної таблиці «Епічне і ліричне в поемі»</p>
--	--	---

<p>поставленого завдання на основі аналізу громадянської лірики вираження почуття патріотизму та прагнення народу до свободи, утвердження справедливості, збереження національної пам'яті;</p> <p>створює за мотивами вивченої поезії творчі роботи різних жанрів, власний медійний продукт (відеоролик тощо);</p> <p>збагачує власне мовлення окремими засобами художньої виразності вивченої поезії</p>	<p>– «І досі сниться під горою» (слова – Тарас Шевченко, музика – Лесь Тельнюк).</p> <p>3. Іван Франко. «Розвивайся ти, високий дубе...».</p> <p>Розповідь про поетичну творчість Івана Франка, її джерела. Мрії автора про свободу й незалежність України. Символічний зміст вірша, художні особливості, зв'язок із фольклором.</p> <p>МК: образотворче мистецтво – Олексій Шовкуненко «Дубовий гай»; музичне мистецтво – українська народна пісня «Ой, розвивайся та сухий дубе».</p> <p>4. Микола Вороний. «Євшан-зілля».</p> <p>Коротко про письменника. Літописна основа поеми. Символ євшану. Краса природи рідного краю. Тема національної пам'яті. Роль слова, пісні, історії в житті людини. Поєднання епічних і ліричних рис у поемі «Євшан-зілля».</p> <p>ТЛ: Ліро-епічний твір. Поема. Ліричний відступ.</p> <p>МК: образотворче мистецтво –</p>	
---	---	--

Архип Куїнджі «Степ», *музика* – «Євшан зілля» (слова – Валерій Мельник, музика – Роман Бікеєв).

5. Михайло Ткач. «Моя Україна».

Коротко про письменника, його пісенну лірику. Символічне втілення образу Батьківщини у пісні «Моя Україна». Мотив патріотизму через єднання людини з рідною природою.

ТЛ: композиція ліричного твору.

МК: музичне мистецтво– «Моя Україна» (вірші – Михайло Ткач, композитор – Ігор Поклад).

МЗ: композиція в музичних творах і творах образотворчого мистецтва (музичне мистецтво, образотворче мистецтво).

6. Дмитро Кремінь. «Літа мої і зими...» (уривок із вірша «Книга Буття чи Батія»).

Коротко про письменника. Патріотичні мотиви, спадкоємність поколінь, відображена в рідній мові.

МК: ілюстрації до книги Д. Креміня «Скіфське золото» (художник-ілюстратор – Юрій Гуменний).

	<p>МЗ: історія України – відгомін історичних подій у художніх творах.</p> <p><i>Для вивчення напам'ять:</i> дві поезії за вибором учителя.</p> <p>ПЧ. Олександр Кониський, Микола Лисенко «Молитва за Україну». Номан Челебіджіхан Національний гімн кримських татар. Степан Чарнецький «Ой, у лузі червона калина похилилася». Спиридон Черкасенко «Дві матері», «Рідний край». Уляна Кравченко «Думка». Олександр Олесь «Половці і Отрок», «Пісня» (зі збірки «Княжа Україна»). Василь Симоненко «Я закоханий палко, без міри». Леонід Полтава «Абетка з історії України: бо корінням у рідній землі». Володимир Даник «Починаймося з рідної мови».</p>	
Різдвяні дива		
<p>Уважно слухає різдвяні оповідання (казки, повісті-казки); коротку інформацію про їх авторів; навчальний матеріал про</p>	<p>1. Ігор Калинець. «Вертеп маленького хлопчика». Розповідь про долю письменника.</p>	<p>Виразне читання творів (уголос ланцюжком, в особах). Переказ (близько до тексту, стисло, вибірково, від імені одного з персонажів</p>

<p>особливості жанру різдвяного оповідання (казки, повісті-казки); ознайомлюється з інтерпретаціями різдвяних оповідань (казок, повістей-казок) у різних видах мистецтва, зокрема з їх анімаційними та кіноверсіями (за бажанням); висловлює свої міркування про здобутий естетичний досвід;</p> <p>вичерпно відповідає на запитання за змістом почутого повідомлення;</p> <p>стисло переказує зміст різдвяних оповідань (казок, повістей-казок), рекомендованих для текстуального вивчення;</p> <p>унаочнює та візуалізує почуте повідомлення (самостійно або з допомогою вчителя), використовуючи різні засоби (схеми, таблиці, тощо) для відтворення змісту, структурування навчальної інформації;</p> <p>наводить кілька аргументів і прикладів на підтвердження власної позиції, використовуючи доречні цитати з тексту різдвяних оповідань (казок, повістей-казок) для</p>	<p>Атмосфера різдвяної урочистості, святковості, протиставлення її сумним спогадам героя про батьків, які змушені зустрічати Різдво далеко від сина. Чарівні перетворення головного героя в основі сюжету казки.</p> <p>ТЛ: <i>оповідання</i> (поглиблення поняття), <i>різдвяне оповідання, художня деталь, персоніфікація</i> (поглиблення поняття).</p> <p>МК: <i>образотворче мистецтво</i> – ілюстрації до збірки «Казки зі Львова» (художниці-ілюстраторки – Ірина Балдіна, Олена Шаховська).</p> <p>2. Богдана Матіяш. «Єва і білосніжна квітка лілії».</p> <p>Коротко про письменницю. Характер Єви, її дивовижні здібності. Незвичайні перетворення напередодні Різдва. Тема добра, милосердя та винагороди за них. Ідея різдвяної казки.</p> <p>ТЛ: <i>різдвяна казка, різдвяна повість-казка.</i></p> <p>МК: <i>образотворче мистецтво</i> – ілюстрації до збірки Богдани Матіяш. «Казки Різдва» (художник-ілюстратор</p>	<p>тощо).</p> <p>Бесіда за запитаннями.</p> <p>Перегляд інтерпретацій різдвяних оповідань у різних жанрах мистецтва та створення власного медійного продукту (медіатекст, комп'ютерна презентація, мультфільм, відеоролик тощо) на тему Різдва в літературі.</p> <p>Аналітико-синтетична робота над текстом творів: визначення теми, основної думки, елементів композиції і сюжету.</p> <p>Складання плану твору (цитатного, простого чи складного).</p> <p>Порівняльна характеристика героїв творів.</p> <p>Робота з цитатним матеріалом.</p> <p>Прогнозування подій у різдвяних оповіданнях.</p> <p>Створення графічних і візуальних засобів передачі інформації (перебіг подій, розрізнення персонажів, установлення зв'язків між ними тощо), зокрема і з використанням комп'ютерних програм.</p> <p>Створення власного медіатексту на основі прочитаних різдвяних оповідань.</p> <p>Самостійний добір та презентація</p>
---	---	--

<p>увиразнення власних поглядів щодо різдвяної урочистості, святковості, утвердження християнських цінностей та гуманістичних ідеалів у творах;</p> <p>читає виразно художні твори;</p> <p>характеризує порушені в творах проблеми: шанобливого ставлення до різдвяних традицій, утвердження християнських цінностей добра, милосердя та гуманізму;</p> <p>знаходить у текстах художніх творів теоретико-літературні поняття, пояснює їх сутність;</p> <p>формулює тему та основну думку різдвяних оповідань (казок, повістей-казок), рекомендованих для текстуального вивчення;</p> <p>виокремлює в художніх текстах мікротеми;</p> <p>характеризує персонажів творів, їхню поведінку та вчинки, виявляючи толерантність;</p> <p>висловлює в усній та/або письмовій формі власні почуття, враження, викликані прочитаними творами, своє ставлення до зображених у них людей, подій, ситуацій, явищ тощо;</p>	<p>– Володимир Штанко).</p> <p>МЗ: зарубіжна література – різдвяне оповідання (різдвяна повість) у творчості зарубіжних письменників.</p> <p>3. Олександр Гаврош. «Різдвяна історія ослика Хвостика» (скорочено).</p> <p>Коротко про письменника. Незвичайні пригоди ослика як шлях до мрії. Основні події й дива в різдвяній повісті. Характеристика образів повісті-казки. Яскравість і колоритність персонажів. Художні деталі у творі.</p> <p>МК: образотворче мистецтво – ілюстрації до повісті Олександра Гавроша «Різдвяна історія ослика Хвостика»(художниця-ілюстраторка – Світлана Сова).</p> <p>МЗ: зарубіжна література – Чарльз Діккенс «Різдвяна пісня в прозі»; іноземна мова – різдвяні пісні у фольклорі народу, мова якого вивчається.</p> <p>МК: (до розділу «Різдвяні дива»): образотворче мистецтво – Олег</p>	<p>різдвяних оповідань у бібліотеках, на рекомендованих учителем інтернет-сайтах.</p> <p>Проектна робота «Різдво із улюбленою книжкою».</p>
--	--	---

<p>формулює висновки відповідно до поставленого завдання на основі аналізу творів щодо художнього відображення атмосфери різдвяної урочистості, святковості, поєднання реальних і дивовижних подій, відтворення світу людини й природи, розкриття внутрішнього світу героїв;</p> <p>описує свої літературні вподобання, наводячи приклади прочитаних творів про неповторний світ дитинства;</p> <p>ефективно використовує інформаційні ресурси (бібліотеки, сайти тощо) для задоволення власних читацьких потреб і розширення кола читацьких інтересів;</p> <p>творчо опрацьовує прочитані художні твори, у разі потреби змінюючи персонажів, додаючи окремі епізоди, переказуючи прочитане з позиції одного з персонажів тощо;</p> <p>створює за мотивами прочитаного власний медійний продукт (мультфільм, відеоролик тощо) та</p>	<p>Шупляк «Різдвяний дідух», Юрій Пацан «Ніч на Різдво», «Різдвяний вечір» Різдвяна ніч», Різдво на Україні»; <i>музичне мистецтво</i> – Микола Лисенко, опера «Різдвяна ніч»; Микола Римський-Корсаков, опера «Ніч перед Різдвом»; <i>анімація</i> – мультфільм «Різдвяна казка» (режисер – Анатолій Трифонов).</p> <p>ПЧ: Микола Гоголь «Ніч перед Різдвом» (зі збірки «Вечори на хуторі поблизу Диканьки»).</p> <p>Олена Пчілка «Сосонка».</p> <p>Михайло Коцюбинський «Ялинка».</p> <p>Богдан Лепкий «Святий вечір» (<i>із книжки «Казка мого життя»</i>).</p> <p>Надія Гуменюк «Роденія або подорож за веселку».</p> <p>Богдана Матіяш «Казки Різдва».</p> <p>Анастасія Нікуліна «Найбільша снігова пригода».</p>	
---	---	--

<p>/або письмові творчі роботи різних жанрів; відтворює окремі художні засоби з різдвяних оповідань (казок, повістей-казок) для втілення власних творчих намірів.</p>		
Література рідного краю		
<p>Уважно слухає художні твори літератури рідного краю; інформацію про життя та творчість їх авторів; розповідає про власний емоційний стан під час ознайомлення з творами; читає виразно художні твори письменників рідного краю, зокрема лірики напам'ять; характеризує порушені в літературних творах проблеми; формулює тему та основну думку творів; формулює висновки відповідно до поставленого завдання на основі аналізу літератури рідного краю; обирає для самостійного ознайомлення твори літератури рідного краю і наводить аргументи щодо свого вибору;</p>	<p>Художні твори літератури рідного краю (за вибором учителя). Ознайомлення із доступними для сприйняття й спорідненими тематично з вивченими в I семестрі літературними творами письменників-земляків.</p>	<p>Виразне читання художніх творів літератури рідного краю (уголос ланцюжком, в особах, напам'ять тощо). Переказ (близько до тексту, стисло, вибірково, від імені одного з персонажів тощо). Бесіда за запитаннями. Аналітико-синтетична робота над текстом художніх творів літератури рідного краю: визначення теми, основної думки, елементів композиції і сюжету. Робота з цитатним матеріалом. Створення графічних і візуальних засобів передачі інформації художніх творів (перебіг подій, розрізнення персонажів, установлення зв'язків між ними тощо), зокрема й із використанням комп'ютерних програм. Створення власного медіатексту на основі прочитаних художніх творів літератури рідного краю.</p>

<p>ефективно використовує інформаційні ресурси (бібліотеки, сайти тощо) для задоволення власних читацьких потреб і розширення кола читацьких інтересів;</p> <p>створює за мотивами прочитаного власний медійний продукт і творчі роботи різних жанрів;</p> <p>збагачує власне мовлення окремими засобами художньої виразності прочитаної художньої літератури письменників-земляків.</p>		<p>Рольова гра «Напиши листа (зокрема електронного) письменнику-земляку».</p> <p>Самостійний добір художніх творів літератури рідного краю у домашній, шкільній, міській (сільській) бібліотеках і на рекомендованих учителем (та під його керівництвом) інтернет-сайтах.</p> <p>Редагування сторінки у Вікіпедії про письменника/письменницю-земляка/землячку.</p>
<p>Найцікавіше з літературних новинок</p>		
<p>Уважно слухає інформацію про нові художні твори сучасної української літератури;</p> <p>використовує елементи конспектування навчального матеріалу;</p> <p>формулює запитання, щоб уточнити розуміння змісту літературних творів, почутої інформації про них;</p> <p>читає тексти творів сучасної української літератури (оглядово, вибірково тощо);</p> <p>обирає для самостійного ознайомлення твори сучасної</p>	<p>Із сучасної української літератури (<i>твори для читачів-підлітків за вибором учителя та учнів</i>)</p> <p>МК: <i>музичне мистецтво</i> – музика, що слухають герої-ровесники запропонованих художніх творів.</p>	<p>Виразне читання художніх творів сучасної української літератури (уголос ланцюжком, в особах, напам'ять (ліричних)).</p> <p>Переказ (близько до тексту, стисло, вибірково тощо).</p> <p>Бесіда за запитаннями.</p> <p>Аналітико-синтетична робота над текстом художніх творів сучасної української літератури: визначення теми, основної думки, елементів композиції і сюжету.</p> <p>Складання плану характеристики героїв художніх творів.</p>

<p>української літератури і наводить аргументи щодо свого вибору; описує свої літературні вподобання, наводячи приклади із прочитаних творів; ефективно використовує інформаційні ресурси (бібліотеки, сайти тощо) для задоволення власних читацьких потреб і розширення кола читацьких інтересів..</p>		<p>Робота з цитатним матеріалом. Створення графічних і візуальних засобів передачі інформації художніх творів (перебіг подій, розрізнення персонажів, установлення зв'язків між ними тощо), зокрема і з використанням комп'ютерних програм. Створення візуального медіапродукту до художніх творів сучасної української літератури. Самостійний добір художніх творів сучасної української літератури у домашній, шкільній, міській (сільській) бібліотеках і на рекомендованих учителем (та під його керівництвом) інтернет-сайтах. Міні-проектна робота «Художній твір – мій ровесник».</p>
Узагальнення та систематизація вивченого за I семестр		
<p>Розуміє та відтворює навчальний матеріал, зокрема й зміст художніх творів, вивчених у I семестрі аргументовано зіставляє почуте із життєвим досвідом; обстоює власну позицію щодо проблем порушених у вивчених художніх творах; пояснює теоретико-літературні</p>	<p>Текстуально вивчені та самостійно прочитані художні твори. Узагальнення за темами, що вивчались упродовж I семестру, їх систематизація. ТЛ: повторення вивчених протягом I семестру теоретико-літературних понять.</p>	<p>Виразне читання художніх творів, зокрема напам'ять. Тестові завдання із відкритими та закритими відповідями із використанням вебресурсів. Інтерпретація художніх творів. Створення графічних і візуальних засобів передачі інформації щодо художніх творів (перебіг подій, розрізнення персонажів, установлення</p>

<p>поняття, здобуті в процесі опрацювання програмового матеріалу в I семестрі; співвідносить зміст вивчених художніх творів із історичним і культурним контекстом; формулює висновки відповідно до поставленого завдання на основі аналізу вивчених художніх текстів; описує свої літературні вподобання, наводячи приклади із прочитаних творів; ефективно використовує інформаційні ресурси (бібліотеки, сайти тощо) для задоволення власних читацьких потреб і розширення кола читацьких інтересів.</p>		<p>зв'язків між ними тощо), зокрема і з використанням комп'ютерних програм. Трактування теоретико-літературних понять, вивчених у I семестрі, наведення прикладів. Рольова гра «Цю прочитану книгу я візьму із собою на зимові канікули».</p>
--	--	---

II семестр

Романтика пригод і фантастики

<p>Уважно слухає пригодницько-фантастичні твори, коротку інформацію про їх авторів; навчальний матеріал про різновиди пригодницько-фантастичних творів і їх художні особливості; вичерпно відповідає на запитання за змістом почутого повідомлення;</p>	<p>1. Леся Воронина. «Таємне товариство боягузів, або засіб від переляку № 9» (скорочено). Коротко про письменницю. Будні сучасних школярів у повісті. Основні події та пригоди. Фантастичне у творі. Тонкий гумор у змалюванні неймовірних перетворень. Характери</p>	<p>Виразне читання художніх пригодницьких і фантастичних творів (уголос ланцюжком, в особах). Переказ (близько до тексту, стисло, вибірково, від імені одного з героїв тощо) художніх пригодницьких і фантастичних творів. Бесіда за запитаннями.</p>
--	--	---

<p>стисло переказує зміст пригодницько-фантастичних творів, рекомендованих для текстуального вивчення;</p> <p>використовує елементи конспектування</p> <p>унаочнює та візуалізує почуте повідомлення (самостійно або з допомогою вчителя), використовуючи різні засоби (схеми, таблиці, тощо) для відтворення змісту, структурування навчальної інформації;</p> <p>читає виразно пригодницько-фантастичні твори, рекомендовані для текстуального вивчення;</p> <p>характеризує порушені в пригодницько-фантастичних творах проблеми;</p> <p>знаходить у текстах художніх творів теоретико-літературні поняття, пояснює їх сутність;</p> <p>формулює тему та основну думку пригодницько-фантастичних творів, рекомендованих для текстуального вивчення;</p> <p>виокремлює в художніх текстах мікротеми;</p>	<p>персонажів та засоби їх творення. Головний герой твору Клим Джура, його дорослішання. Роль сім'ї у формуванні життєвих переконань людини. Стосунки між різними поколіннями в родині.</p> <p><i>ТЛ: повість як жанр літератури (поглиблення поняття), жанрові форми повісті, пригодницька науково-фантастична повість.</i></p> <p><i>МК: образотворче мистецтво – ілюстрації до повісті «Таємне товариство боягузів, або засіб від переляку № 9» (художники-ілюстратори – Володимир Штанко, Сергій Храпов).</i></p> <p><i>МЗ: зарубіжна література – пригодницько-фантастичні твори зарубіжних письменників.</i></p> <p>2. Володимир Арєнєв. «Сапієнси» (скорочено).</p> <p>Коротко про письменника-фантаста. Зображення буднів Школи зореплавства. Пригоди друзів Сашка Ненарока й Мишка Неборака. Проблема дружби й обов'язку. Образи дорослих космонавтів зорельота і</p>	<p>Постановка проблемних запитань пов'язаних із вирішенням життєвих ситуацій як авторів, так і героїв художніх творів, із використанням цитат.</p> <p>Аналітико-синтетична робота над текстом художнього пригодницько-фантастичного твору: визначення теми, основної думки, елементів композиції і сюжету.</p> <p>Складання схеми/таблиці «Романтика пригод і фантастики у творі».</p> <p>Створення візуального медіапродукту до прочитаних творів у розділі «Романтика пригод і фантастики».</p> <p>Віртуальний тур замками України.</p> <p>Віртуальна екскурсія Національним музеєм космонавтики ім. С. П. Корольова (м. Житомир).</p> <p>Проектна робота «Літературні пригоди – це круто».</p>
---	---	---

характеризує персонажів творів, їхню поведінку та вчинки, виявляючи толерантність

висловлює в усній та/або письмовій формі власні почуття, враження, викликані прочитаними пригодницько-фантастичними творами, своє ставлення до зображених у них людей, подій, ситуацій, явищ тощо;

формулює висновки відповідно до поставленого завдання на основі аналізу творів щодо художнього відтворення фантастичного і реального у творах, стосунків між різними поколіннями, утвердження гуманістичних цінностей, готовності до самопожертви, прагнення до розкриття таємниць буття Всесвіту і людини в ньому;

обирає для самостійного ознайомлення пригодницько-фантастичні твори і наводить аргументи щодо свого вибору;

ефективно використовує інформаційні ресурси (бібліотеки, сайти тощо) для задоволення власних читацьких потреб і

вчителів. Мудрість і виваженість вчинків наставників, готовність до самопожертви. Науково-фантастичні елементи, яскраві картини майбутнього у повісті. Науковий шлях до розкриття таємниць буття Всесвіту і людини в ньому.

МК: *образотворче мистецтво* – ілюстрації до роману Володимира Аренева «Сапієнси» (художниця-ілюстраторка – Ліна Квітка).

3. Неда Неждана. «Зоряна мандрівка».

Коротко про письменницю. Неймовірні міжпланетні мандри двох клоунів. Чарівні істоти та роль цих образів у композиції казки-шоу. Добро і зло у п'єсі, групування персонажів. Гуманістичні цінності як шлях до гармонії у Всесвіті.

ТЛ: *драма як рід літератури, фантастична драма-казка.*

МК: *(до розділу): образотворче мистецтво* – Павло Кандиба «Астрономи» Картини Роберта Мак Колла на космічну тематику; *музичне мистецтво* – Дев Хайнс «Звуки

<p>розширення кола читацьких інтересів; створює за мотивами прочитаного власний медійний продукт (мультфільм, відеоролик тощо) та /або письмові творчі роботи різних жанрів. дотримується засад академічної доброчесності під час онлайн-взаємодії.</p>	<p>космосу». ПЧ. Іван Ющук «Троє на Місяці». Андрій Бачинський «Неймовірні пригоди Остапа і Даринки». Галина і Тарас Микитчаки «Джмеленя і Володарка злиднів». Юрій Ячейкін «Пригоди капітана Небрехи».</p>	
Поетичне бачення світу		
<p>Уважно слухає ліричні твори; коротку інформацію про її авторів; навчальний матеріал про яскраву образність поетичної мови; вичерпно відповідає на запитання за змістом почутого навчального матеріалу; використовує елементи конспектування навчального матеріалу; розповідає про власний емоційний стан під час сприймання ліричних творів; читає виразно поезію, зокрема напам'ять; співвідносить зміст поетичних творів із культурним контекстом;</p>	<p>1. Леся Українка. «Тиша морська». Розповідь про письменницю та її подорожі до Криму. Художня майстерність зображення мариністичного пейзажу. Настроєва тональність вірша. ТЛ: пейзажна лірика. МК: образотворче мистецтво – Олег Щербаков «Літній день біля моря», Ольга Самчук «Морська тиша»; <i>музика</i> – романс «Тиша морська» (слова – Леся Українки, <i>музика</i> – Валерій Квасневський), Поль Морія «Симфонія сонця і моря». МК: <i>музичне мистецтво</i> – Фредерік Шопен «Вальс дощу»; <i>образотворче мистецтво</i> – Альфонс Муха «Осінь»,</p>	<p>Виразне читання ліричних творів (зокрема й напам'ять). Постановка проблемних запитань, пов'язаних із вирішенням життєвих ситуацій авторів лірики. Створення власного медіатексту на основі прочитаних ліричних творів. Дослідницька робота (аналіз ліричних творів) «Засоби художньої виразності поезії». Самостійний добір творів пейзажної лірики і наведення аргументів щодо такого вибору у вигляді усного повідомлення, анімаційних презентацій тощо. Характеристика образу ліричного героя. Віртуальні екскурсії до музею Лесі</p>

<p>характеризує порушені в ліричних творах проблеми; знаходить у поезії теоретико-літературні поняття, пояснює їх сутність; формулює мотиви поезії, що вивчається текстуально; характеризує образ ліричного героя поетичних творів; аргументує власну оцінку поезії, наводячи доречні цитати; формулює висновки відповідно до поставленого завдання на основі аналізу ліричних творів про оспівування краси природи, утвердження життєвого оптимізму, художню довершеність поезії; описує свої літературні вподобання, наводячи приклади прочитаних творів; створює за мотивами вивченої поезії творчі роботи різних жанрів; власний медійний продукт (відеоролик тощо); збагачує власне мовлення окремими засобами художньої виразності вивчених ліричних творів.</p>	<p>Федір Безверхнєв «Осінній етюд».</p> <p>2. Микола Вінграновський. «Даленіс вечір в бабиному літі...», «Димить стерня над синіми ярами», «Вже неминуче буде сніг» (один твір за вибором учителя).</p> <p>Розповідь про поета. Відображення емоційного стану ліричного героя в поезії. Візуальні образи природи та роль словесної палітри кольорів у їх змалюванні. <i>ТЛ:</i> віршовий ритм. <i>МК:</i> образотворче мистецтво – Іван Труш «В обіймах снігу»; Тетяна Яблонська «У садочку».</p> <p>3. Ліна Костенко. «Осінній день, осінній день, осінній...», «Дощ полив» (один твір за вибором учителя).</p> <p>Розповідь про письменницю. Розкриття в поезіях мотиву гармонії людини і природи. Поетичний звукопис у зображенні пейзажів. <i>МК:</i> музичне мистецтво – романс «Осінній день, осінній день, осінній!»</p>	<p>Українки (м. Київ, Новоград-Волинський Житомирська обл.)</p>
---	--	---

(слова – Ліна Костенко, музика – Ольга Богомолець), пісня «Осінній день» (слова – Ліна Костенко, музика – Зоя Слободян); *образотворче мистецтво* – Олег Щербаков «Осінь».

4. Ірина Жиленко. «Підкова».

Розповідь про письменницю, автобіографізм її поезії. Мрії ліричної героїні про здійснення бажань.

МК: образотворче мистецтво – ілюстрації до збірки І. Жиленко «Казки буфетного гнома» (художники-ілюстратори – Ніна Коваль, Олександр Коваль)

5. Оксана Радушинська. «Як дивно пахне перший сніг», «Гупають яблука – трави толочать» (один твір за вибором учителя).

Біографічна довідка про письменницю. Чуттєві образи картин рідної природи. Художні засоби у поезіях.

МК: образотворче мистецтво – Костянтин Степанюк «Перший сніг».

Для вивчення напам'ять: дві поезії за вибором учителя.

	<p>ПЧ. Яків Щоголів «Косарі».</p> <p>Іван Франко «Дрімають села», «Розвивайся лозо, борзо», «Червона калино».</p> <p>Леся Українка «Мрії», «Як дитиною, бувало...».</p> <p>Максим Рильський «Дощ» («Благодатний, довгожданий...»), «Осінь-маляр із палітрою пишною...».</p> <p>Ігор Калинець «Стежечка», «Блискавка», «Веселка», «Криничка», «Дим» (зі збірки «Дивосвіт».)</p> <p>Ганна Чубач. «Зустріч з літом», «Трава дитинства».</p> <p>Ірина Жиленко «Жар-птиця».</p> <p>Анатолій Мойсієнко «Весна», «Випурхнули грози», «Вітер», «Хвиля».</p>	
Дитинство видатних українців		
<p>Уважно слухає художні твори про дитинство видатних українців; коротку інформацію про їх авторів; стисло переказує зміст художніх творів, рекомендованих для текстуального вивчення; використовує елементи конспектування;</p>	<p>Марина Павленко. «Янголи для Павлуся Тичини», «Небезпечні польоти Василька Симоненка» (Із книги «<i>Райдуга в решеті. Про Павла Тичину, Надію Суровцову, Василя Симоненка, Василя Стуса, Ірину Жиленко</i>») (один–два твори за вибором учителя).</p>	<p>Виразне читання художніх творів про дитинство видатних українців (уголос ланцюжком, в особах). Бесіда за запитаннями. Постановка проблемних запитань пов'язаних із вирішенням життєвих ситуацій як авторів, так і героїв художніх творів.</p>

<p>унаочнює та візуалізує почуте повідомлення (самостійно або з допомогою вчителя), використовуючи різні засоби (схеми, таблиці, тощо) для відтворення змісту, структурування навчальної інформації;</p> <p>виявляє взаємозв'язок змісту творів про дитинство видатних українців із власними потребами для особистісного розвитку;</p> <p>характеризує порушені в творах проблеми: становлення особистості, прагнення до здійснення мрії, розвитку таланту, морального вибору;</p> <p>знаходить у текстах художніх творів про дитинство видатних українців теоретико-літературні поняття, пояснює їх сутність;</p> <p>формулює тему та основну думку творів про дитинство видатних українців, рекомендованих для текстуального вивчення;</p> <p>характеризує емоційний стан персонажів творів, їхню поведінку та вчинки, виявляючи толерантність;</p>	<p>Розповідь про письменницю. Світ дитинства талановитої особистості в художньо-біографічних оповіданнях. Становлення головного героя в процесі дорослішання. Характеристика образів персонажів.</p> <p><i>ТЛ. Художньо-біографічні твори.</i></p> <p><i>МК: образотворче мистецтво</i> – ілюстрації до книги «Райдуга в решеті. Про Павла Тичину, Надію Суровцову, Василя Симоненка, Василя Стуса, Ірину Жиленко» (художник-ілюстратор Марина Павленко).</p> <p>ПЧ. Оксана Іваненко «Тарасові шляхи» (Розділ «Чорний шлях»).</p> <p>Євген Білоусов «Лесина пісня».</p> <p>Олександр Дерманський «Дитинство без олівців» (про Волта Діснея)».</p> <p>Оксана Луцевська «Таємниці натураліста. Дитинство Чарльза Дарвіна».</p> <p>Олександр та Наталя Шевченки «Король Фредді (Про Фредді Мерк'юрі)».</p> <p>Олександр Гаврош «Останній в'язень. (Дитинство Адальберта</p>	<p>Переказ (близько до тексту, стисло, вибірково, від імені одного з героїв тощо) художніх творів.</p> <p>Аналітико-синтетична робота над текстом художнього твору: визначення теми, основної думки, елементів композиції і сюжету.</p> <p>Створення візуального медіапродукту до прочитаних творів.</p> <p>Проектна робота «Один день із дитячих років видатного українця» (комп'ютерна презентація, лепбук, анімаційний мультфільм, відеоролик тощо).</p>
--	--	---

<p>висловлює в усній та/або письмовій формі власні почуття, враження, викликані прочитаними творами, своє ставлення до зображених у них людей, подій, ситуацій, явищ тощо;</p> <p>обирає для самостійного ознайомлення твори про дитинство видатних українців і наводить аргументи щодо свого вибору;</p> <p>ефективно використовує інформаційні ресурси (бібліотеки, сайти тощо) для задоволення власних читацьких потреб і розширення кола читацьких інтересів;</p> <p>створює власний медійний продукт (мультфільм, відеоролик тощо) та /або письмові творчі роботи різних жанрів.</p>	<p>Ерделі)».</p> <p>Ірина Костюченко Серія «Видатні особистості. Біографічні нариси для дітей».</p>	
<p>Гумор і сатира</p>		
<p>Уважно слухає гумористичні та сатиричні художні твори; коротку інформацію про їх авторів;</p> <p>вичерпно відповідає на запитання за змістом почутого повідомлення;</p> <p>читає виразно програмові художні твори;</p> <p>характеризує порушені в</p>	<p>1. Остап Вишня. «Як ми колись учились», «Перший диктант» (<i>один твір за вибором учителя</i>).</p> <p>Замальовка життєвого шляху письменника. Тонкий ліризм і гумористичне зображення дитинства. Автобіографізм гумористичних творів. Особливості жанру усмішки.</p>	<p>Виразне читання гумористичних та сатиричних художніх творів (уголос ланцюжком, в особах).</p> <p>Бесіда за запитаннями.</p> <p>Постановка проблемних запитань, пов'язаних із вирішенням життєвих ситуацій як авторів, так і героїв художніх творів.</p>

<p>гумористичних і сатиричних творах проблеми знаходить у текстах гумористичних і сатиричних художніх творів теоретико-літературні поняття, пояснює їх сутність; формулює тему та основну думку гумористичних і сатиричних творів, рекомендованих для текстуального вивчення; характеризує емоційний стан персонажів творів, їхню поведінку та вчинки, виявляючи толерантність проводить паралелі між образами і ситуаціями, зображеними в гумористичних і сатиричних творах, і власним життєвим досвідом для формування базових морально-етичних норм; висловлює в усній та/або письмовій формі власні почуття, враження, викликані прочитаними творами, своє ставлення до зображених у них людей, подій, ситуацій, явищ тощо; описує свої літературні вподобання, наводячи приклади прочитаних гумористичних і сатиричних творів; представляє текст прочитаних</p>	<p>ТЛ: <i>гумор</i> (повторення), <i>усмішка</i>. МК: <i>анімація</i> – мультфільм «Парасолька на полюванні» (режисер – Тадеуш Павленко), мультфільм «Зенітка» (режисер – Ірина Гурвич). МЗ: <i>зарубіжна література</i> – гумор та сатира у творах зарубіжних письменників.</p> <p>2. Олександр Виженко. «Небилиця», «Велике Цабе» (<i>один твір за вибором учителя</i>). Розповідь про письменника. Доброзичлива іронія в гуморесках про сучасне життя. ТЛ: <i>Гумореска</i>.</p> <p>3. Іван Андрусяк. «28 днів із життя Бурундука» (<i>скорочено</i>). Коротко про письменника. Захоптиві шкільні пригоди Івася Бондарука. Тема дорослішання в повісті: досвід самостійного мислення, прийняття власних рішень, відповідальності за їхні наслідки. Морально-етична проблематика: повість про самопізнання та вибір справжніх цінностей. Риси гумору. Засоби</p>	<p>Переказ (близько до тексту, стисло, вибірково, від імені одного з героїв тощо) художніх творів. Аналітико-синтетична робота над текстом художнього твору: визначення теми, основної думки, елементів композиції і сюжету. Створення візуального медіапродукту до прочитаних творів. Проектна робота «Літературний герой, який тебе розвеселить» (кінцевий продукт – комп'ютерна презентація, лепбук, анімаційний мультфільм, відеоролик тощо)</p>
---	--	---

<p>художніх творів, використовуючи різні способи і засоби візуалізації змісту створює власний медійний продукт (мультфільм, відеоролик тощо) та /або письмові творчі роботи різних жанрів за мотивами прочитаного; відтворює окремі художні засоби із вивчених творів для втілення власних творчих намірів</p>	<p>змалювання фантастичного. Казкові мотиви у сучасному сюжеті. ТЛ: <i>Жанри гумористичних творів: гумористична повість.</i> МК: <i>образотворче мистецтво</i> – ілюстрації до повісті І. Андрусяка «28 днів із життя Бурундука» (художниця-ілюстраторка – Ганна Осадко). ПЧ. Павло Глазовий «Кухлик» «Найважча роль». Борис Комар «Диваки». Олег Черногуз «Веселі поради», «Як вибирати ім'я».</p>	
Література рідного краю		
<p>Уважно слухає художні твори літератури рідного краю; інформацію про життя та творчість їх авторів; унаочнює та візуалізує почуте повідомлення (самостійно або з допомогою вчителя), використовуючи різні засоби (схеми, таблиці, тощо) для відтворення змісту, структурування навчальної інформації; розповідає про власний емоційний стан під час ознайомлення з</p>	<p>Художні твори літератури рідного краю (за вибором учителя). Ознайомлення із доступними для сприйняття й спорідненими тематично із вивченими в II семестрі літературними творами письменників-земляків.</p>	<p>Виразне читання художніх творів літератури рідного краю (уголос ланцюжком, в особах, напам'ять тощо). Переказ (близько до тексту, стисло, вибірково, від імені одного з персонажів тощо). Бесіда за запитаннями. Аналітико-синтетична робота над текстом художніх творів літератури рідного краю: визначення теми, основної думки, елементів композиції і сюжету. Робота з цитатним матеріалом. Створення графічних і візуальних</p>

<p>творами; читає виразно художні твори рідного краю, зокрема лірику напам'ять; характеризує порушені в літературних творах проблеми; формулює тему та основну думку творів; формулює висновки відповідно до поставленого завдання на основі аналізу літератури рідного краю; обирає для самостійного ознайомлення твори літератури рідного краю і наводить аргументи щодо свого вибору; ефективно використовує інформаційні ресурси (бібліотеки, сайти тощо) для задоволення власних читацьких потреб і розширення кола читацьких інтересів; створює за мотивами прочитаного власний медійний продукт і творчі роботи різних жанрів; створює невеликі типові повідомлення на спеціальних (захищених) цифрових сервісах і в соціальних мережах щодо</p>		<p>засобів передачі інформації художніх творів (перебіг подій, розрізнення персонажів, установлення зв'язків між ними тощо), зокрема й із використанням комп'ютерних програм. Створення власного медіатексту на основі прочитаних художніх творів літератури рідного краю. Рольова гра «Напиши листа (зокрема електронного) письменнику-земляку». Самостійний добір художніх творів літератури рідного краю у домашній, шкільній, міській (сільській) бібліотеках і на рекомендованих учителем (та під його керівництвом) інтернет-сайтах. Робота в творчих групах «Цього письменника рідного краю я знаю, бо читав/читала його твори». Редагування сторінки у Вікіпедії про письменника/письменницю-земляка/землячку.</p>
---	--	---

<p>художньої вартісності творів літератури рідного краю дотримується засад академічної доброчесності під час онлайн-взаємодії;</p> <p>збагачує власне мовлення окремими засобами художньої виразності прочитаної художньої літератури письменників-земляків.</p>		
<p>Найцікавіше з літературних новинок</p>		
<p>Уважно слухає інформацію про нові художні твори сучасної української літератури;</p> <p>використовує елементи конспектування навчального матеріалу;</p> <p>формулює запитання, щоб уточнити розуміння змісту літературних творів, почутої інформації про них;</p> <p>читає тексти творів сучасної української літератури (оглядово, вибірково тощо);</p> <p>обирає для самостійного ознайомлення твори сучасної української літератури і наводить аргументи щодо свого вибору;</p> <p>описує свої літературні вподобання, наводячи приклади із прочитаних</p>	<p>Із сучасної української літератури (<i>твори для читачів-підлітків за вибором учителя та учнів</i>).</p> <p>МК: музичне мистецтво – музика, що слухають герої-ровесники запропонованих художніх творів.</p>	<p>Виразне читання художніх творів сучасної української літератури (уголос ланцюжком, в особах, напам'ять).</p> <p>Переказ (близько до тексту, стисло, вибірково тощо).</p> <p>Креативне оформлення конспектів навчального матеріалу.</p> <p>Бесіда за запитаннями.</p> <p>Аналітико-синтетична робота над текстом художніх творів сучасної української літератури: визначення теми, основної думки, елементів композиції і сюжету.</p> <p>Самостійний добір художніх творів сучасної української літератури у домашній, шкільній, міській (сільській) бібліотеках і на рекомендованих учителем (та під його керівництвом)</p>

<p>творів; ефективно використовує інформаційні ресурси (бібліотеки, сайти тощо) для задоволення власних читацьких потреб і розширення кола читацьких інтересів.</p>		<p>інтернет-сайтах. Редагування сторінки у Вікіпедії про вивчені сучасні твори художньої літератури та їх авторів. Проектна робота «Створення та презентація лепбука на тему «Сучасні твори для дітей».</p>
Узагальнення та систематизація вивченого за II семестр		
<p>Розуміє та відтворює навчальний матеріал, зокрема й зміст художніх творів, вивчених у II семестрі; аргументовано зіставляє почуте із життєвим досвідом; обстоює власну позицію щодо проблем порушених у вивчених художніх творах; пояснює теоретико-літературні поняття, здобуті в процесі опрацювання програмового матеріалу в II семестрі; співвідносить зміст вивчених художніх творів із історичним і культурним контекстом; формулює висновки відповідно до поставленого завдання на основі аналізу вивчених художніх текстів; описує свої літературні вподобання, наводячи приклади із прочитаних</p>	<p>Текстуально вивчені та самостійно прочитані художні твори. Узагальнення за темами, що вивчались упродовж семестру, їх систематизація. <i>ТЛ: Повторення вивчених протягом II семестру теоретико-літературних понять.</i></p>	<p>Виразне читання художніх творів, зокрема й напам'ять. Постановка проблемних запитань, пов'язаних із вирішенням життєвих ситуацій як авторів, так і героїв вивчених художніх творів. Тестові завдання із відкритими та закритими відповідями із використанням вебресурсів. Інтерпретація художніх творів у різних видах мистецтва. Трактування теоретико-літературних понять, вивчених у II семестрі, наведення прикладів. Укладання рекомендаційних списків улюблених прочитаних книг; проведення засідання читацького клубу «Коло книжки», «Книжка, що мене вразила» тощо.</p>

<p>творів; ефективно використовує інформаційні ресурси (бібліотеки, сайти тощо) для задоволення власних читацьких потреб і розширення кола читацьких інтересів.</p>		
--	--	--